A. 1853. VRIJDAG den 11. November. N°. 136.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE & STADS-COURANT.

ALGEMEEN ADVERTENTIEBLAD.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht brengen ter kennisse der ingezetenen, dat hun eerlang ter inschrijving zal worden aangeboden een op heden goedgekeurd plan, om weder in het aanstaande winterseizoen aan de behoeftigen eene verwarmde spijs uit te deelen.

De daarvoor bestaande Commissie heeft deze moeijelijke taak weder met veel bereidwilligheid op zich willen nemen, zich voorstellende om door het verschaffen van eene gezonde en voedzame soep hare verarmde natuurgenooten te voeden en te verkwikken.

Het is in den tegenwoordigen tijd vooral, nu de noodzakelijkste levensbehoeften hoog in prijs en daardoor moeijelijk voor den behoeftige te verkrijgen zijn, dat Burgemeester en Wethouders de gegoede Burgerij met den meesten aandrang meenen te moeten uitnoodigen, om het doel der voorz. Commissie door eene ruime deelneming te bevorderen en ook nu weder van hare bekende milddadigheid te doen blijken.

Utrecht, den 9 November 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
N. P. J. KIEN.
Ter ordonnantie van Dezelven,
H. G. RÖMER.

DUITSCHLAND.

WEENEN 5 November.

Berigten uit de Vorstendommen loopen tot den 8. De belegeringstoestand is over beide de Vorstendommen [illegible] Gortschakoff is voortdurend te Boekarest. Intusschen versterken zich de Turken op den Linkeroever van den Donau. Het legerkorps, dat bij Kalafat is overgetrokken, neemt in belangrijkheid toe. Om Kalafat zelf worden verschansingen opgeworpen, en een versterkt bruggenhoofd wordt daargesteld. Door de Russische overloopers is ook de cholera in 't Turksche leger gebragt; er is nu bevel gegeven de Russische deserteurs niet meer naar het hoofdkwartier maar naar Varna op te zenden.

De *Lloyd* meldt, dat de schermutselingen langs de Donaulinie steeds voortduren. Het is opgemerkt, dat de Turken de eigendommen van vreemden sparen; o. a. zijn Oostenrijksche graanmagazijnen te Kalafat onaangeroerd gebleven.

Van Sophia, waar bijna 130,000 Turken moeten gelegerd zijn, moet versterking naar Kalafat op weg wezen.

Generaal *Prim* heeft in het Turksche leger een kommando op zich genomen. Op zijn togt van Konstantinopel naar Schumla is hij begeleid door 600 ruiters; door de koude hebben deze veel geleden. Op [illegible] 15 paarden gebleven, terwijl slechts een Spaansche officier uit het gevolg van den generaal *Prim* in het kamp is aangekomen.

Uit *Assy* wordt hier berigt, dat men thans oordeelde, dat *Woronzof* genoegzame magt had geconcentreerd, om in plaats van verdedigender aanvallenderwijze te gaan handelen.

— Vorst *Stirbey*, hospodar van Wallachije, heeft zijne Staten verlaten, na aan den Russischen bevelhebber te hebben geweigerd, de nationale militie ter bestrijding der Turken onder de bevelen te stellen van den Russischen kommandant. Ook prins *Ghika*, hospodar van Moldavië, heeft het land verlaten, na aan de Porte zijne schatting te hebben voldaan; hij heeft verklaard dat hij zijne pligten zou denken te miskennen, zoo hij bleef.

Beide hospodars kiezen hier verblijf kiezen. *Stirbey* is hier heden aangekomen.

— De *Lloyd* doet heden in een uitvoerig artikel uitkomen, dat de staatkunde van Oostenrijk en Pruissen in het Oostersche vraagstuk niet anders is, dan die van Engeland en Frankrijk; alleen de beide eersten hebben meer vertrouwen in de goede bedoelingen van den Czaar en kiezen daarom andere middelen, om tot een gelijk doel te geraken, de handhaving namelijk der onafhankelijkheid van de Porte en der onschendbaarheid van het Turksche grondgebied.

— *Reschid Pacha* heeft bij eene officiële nota aan onze en aan de Pruissische regering kennis gegeven van de komst der Engelsche en Fransche vloten in den Bosphorus.

— Omtrent de reeds veel besproken houding der Persiesche regering blijkt, dat het Hof van Teheran, hoewel in den beginne tegen Turkije gestemd, uit de inlichtingen, van wege de Fransche en Britsche gezanten ontvangen, begrepen heeft, dat het best ware zich in den strijd in het Oosten geheel onzijdig te houden.

— Er is sprake geweest van een opstand der Grieken in Epirië; niets daarvan wordt bevestigd; het blijkt [illegible] om de grensbewoners voortdurend in bedwang te houden.

Uit Athene meldt men, dat de Kamer der Afgevaardigden er drie ontwerpen van wet heeft aangenomen van vrij veel belang. Bij het eene worden de regten op den invoer der [illegible]; bij het tweede wordt de regering gemagtigd eene leening aan te gaan van 5 millioen drachmen, om granen aan te koopen, en de maatregelen te nemen, die zij bij de inwikkeling der Oostersche aangelegenheden noodig mogt oordeelen; bij het derde wordt de verwijding van het kanaal van Eubea bepaald, om het voor alle schepen bevaarbaar te maken.

WEENEN 8 November.

Men berigt uit Bucharest van den 3. Nov.: De Turken hebben den 1. Nov. een aanval gedaan op Giurgewo en zochten met booten te landen. Na eene heftige kanonnade van beide zijden is de aanval echter door de Russen afgeslagen. Twee Turksche booten moeten daarbij in den grond zijn geschoten. Ook bij Oltenitza, tegenover de Walachijsche vesting Turtukan, en bij Kalarasch, tegenover Silistria, waar de Donau zich in meerdere armen verdeelt, moeten de Turken den overtogt beproefd hebben. Op beide punten moet het hun gelukt zijn, zich op de eilanden in den Donau te nestelen.

— 5 pCt. Met. 93 1/8; leening 1851 106 1/2; Bank 1318.

— 8 Nov. Met. 5 pCt. 93 3/4; leening 1851 106 1/2;

TRIEST Woensdag.

De paketboot is te Alexandrië aangekomen met tijdingen uit Bombay tot den 14. Oct. Het Birmansche rijk werd steeds verontrust door benden roovers. *Meaoon* maakte zich gereed *Henzanda* aan te vallen.

Berigten uit China melden, dat Shanghai door de opstandelingen is ingenomen. Twee hooge Chinesche beambten waren gedood. De Douane [illegible]

De Indigo oogst in Indië belooft [illegible] len wezen.

Een Russiesch leger was tot op 10 dagmarschen van Khiva genaderd; het bedreigde Bockara en Khiva.

Tijdingen uit Alexandrië loopen tot den 3. Nov. De Pacha had nieuwe troepenligtingen uitgeschreven. De zoon van den onderkoning was benoemd tot minister van oorlog. (tel. dep. van de *Indép.*)

BERLIJN 7 November.

Nu de krijgstoorts aan den Donau is ontstoken, verwondert men zich hier over de houding, die Engeland en Frankrijk blijven aannemen. Het is duidelijk, dat Pruissen in dien staat van zaken zijn onzijdig standpunt geheel handhaaft, ofschoon het zeker niet minder dan eenige andere mogendheid de uitbreiding van Rusland vreest en des noods zou helpen beletten.

— Prins *Frederik Willem* van Pruissen is door zijn vader den prins van Pruissen in de vrijmetselaarsloge ingelijfd. De prins heeft zijn zoon bij die gelegenheid ernstig toegesproken en hem er op gewezen, hoe noodig het is ook voor vorstenzonen naar gewetenspligt te handelen en naar waarheid en licht te streven.

BERLIJN Woensdag middag.

[illegible] dat ons op 't oogenblik [illegible] gedagteekend den 21. October.

Daarin wordt gezegd, dat Rusland tot den strijd uitgedaagd niet anders kan dan tot de wapenen de toevlugt nemen, om het Ottomansche kabinet te noopen de bestaande verdragen te eerbiedigen en voldoening te erlangen „voor de beleedigingen, waarmede het geantwoord heeft op onze meest gematigde vorderingen en op onze wettige bezorgdheid in de verdediging van het orthodox geloof in het Oosten." (tel. dep. van de *Indép.*)

KEULEN 8 November.

— Veel opzien heeft hier gebaard 't geen met den Hessensche minister v. *Hassenpflug* is gebeurd. Ten gevolge van een, men weet niet juist welken twist heeft graaf *Isenburg*, zoon van den keurvorst, den 5 dezer den eersten minister uit den schouwburg geroepen en hem op de markt een pak stokslagen toegediend, in het bijzijn van eene talrijke menigte burgers. De graaf is hierop op reis gegaan. Deze gebeurtenis doet veronderstellen, dat *Hassenpflug* weldra voor den afkeer, die men algemeen jegens hem koestert zal moeten wijken.

ENGELAND.

LONDEN 8 November.

De jaardag van de ontdekking van de buskruidzamenzwering is hier zaturdag als gewoonlijk gevierd. Bij die gelegenheid wordt door het volk steeds een beeld verbrand. Voor 2 jaar was het [illegible] *Wiseman*; ditmaal had men er Keizer [illegible] gekozen. Door het vuur is er [illegible] een winkel, die uitgebrand is [illegible] ter oorzake van deze [illegible] ongeregtigheden plaats gehad, omdat [illegible] vreugdevuur wilde beletten.

[illegible] uit Malta van den [illegible] de Engelsche oorlogschepen [illegible] en de Trafalgar, en twee [illegible] stoomvaartuigen voor Konstantinopel [illegible] koers. Admiraal *Dundas* vertrok met [illegible] officieren ook derwaarts.

— Sir *Edmond Lijons*, de nieuwe bevelhebber [illegible]

Engelsche vloot in den Levant, is den 5. te Spithead aan boord gegaan van de stoomboot Terrible, en dadelijk naar Malta vertrokken.

— Uit Mexico heeft men tijdingen tot den 3. Oct. Er waren troepen naar Yucatan gezonden, om den opstand aldaar te dempen. — *Santa Anna* heeft de Jesuiten weder in Mexiko geroepen en hen al hunne eigendommen teruggegeven. — De orde der liefdadigheids-zusters was bankroet; pater *Armengel* was met de kas op de vlugt.

Berigten uit Montevideo tot den 1. Oct. melden, dat er weder in die stad eene omkeering had plaats gehad in 't bestuur. President *Giro*, die geweigerd had eenige officieren te verwijderen, die tegenover de bevolking zich hadden misdragen, heeft de wijk genomen op een Fransch schip, en een nieuw voorloopig bewind heeft zich toen gevormd.

Bij New-York is de stoomboot Western World met 600 landverhuizers gestrand; de passagiers zijn alle gered. — Bij den scheepsbouwmeester *Webb* is er last ontvangen, om voor rekening van Rusland een oorlogs schroefstoomschip te bouwen van 100 stukken en 500 paardenkracht.

— Gec. 95 à $95^{1}/_{2}$; Bank 217; Holl. $2^{1}/_{2}$ pCt. 64; 4 pCt. $95^{1}/_{2}$; Braz. 5 pCt. $97^{1}/_{2}$; Mex. 3 pCt. $25^{7}/_{8}$; Russ. $4^{1}/_{2}$ 99 à $98^{1}/_{2}$; Sp. 3 pCt. $45^{1}/_{8}$ à $^{1}/_{4}$; Belg. $4^{1}/_{2}$ pCt. 95.

FRANKRIJK.

PARIJS 7 November.

Ofschoon men het zegt en het zeker is, dat de onderhandelingen over het Oostersche vraagstuk in vollen gang zijn, weet men niet, wiens voorstel thans door de mogendheden wordt overwogen. Het eene na het andere wordt verworpen. Alleen omtrent dat, wat van Londen zelf is uitgegaan, en door Frankrijk is gewijzigd, is nog geen berigt; de Pruissische bladen spreken daarenboven ook van een voorstel van de Pruissische regering. Deze beide zouden dus nog in de wandeling wezen.

Omtrent het tooneel des oorlogs heerscht de volkomenste onzekerheid. De Engelsche bladen geven wel veel berigten van marschen en contramarschen, maar hunne mededeelingen zijn verward en niet zeer te vertrouwen.

— De reis van den keizer naar Londen, waarvan ook Britsche bladen hebben gesproken, is geheel herzenschimmig. De keizer heeft zelf het berigt weêrsproken.

— Zonderbaar is het, hoe onze groote bladen in hun oordeel over de Oostersche zaken telkens wijfelen. Nadat de *Patrie* weder ernstige taal heeft gesproken, heeft ook de *Constit.* zijne oorlogzuchtige houding op nieuw aangenomen. Hij zegt:

„Alles bewijst, dat de hoop, die men koesterde omtrent de spoedige beslechting der Oostersche verwikkelingen, ijdel was. Terwijl de Duitsche bladen voortdurend gewagen van de pogingen der diplomatie, om bloedvergieten te voorkomen, loopen de gebeurtenissen in 't Oosten met eene noodlottigen vaart in de rigting van den oorlog.

„Van welke zijde is de aanval begonnen? van keizer *Nikolaas*. Hoe heeft die aanval plaats gehad? door de bezetting der prinsdommen. Is het nu waar, dat de Czaar den vrede wil en niet eene uitbreiding van invloed of grondgebied, dat hij dan dadelijk bevel geve, dat zijne legers de Pruth weder overtrekken. Het is reeds lang gezegd, dat dit het beste middel zou wezen, om aan Europa zijne opregtheid en gematigdheid te toonen. Dien waarborg, dien Rusland nimmer heeft aangeboden, als voorwoord der onderhandelingen, zal Turkije misschien eischen alvorens eenige nota te teekenen.

„Men heeft het regt van Rusland de verzekering te vergen, dat het zulke aanvallen niet hervatte, en Europa niet telkens kome verontrusten met die eeuwige Oostersche kwestie. Turkije, dat op aanmoediging zijner bondgenooten groote toebereidselen heeft gemaakt, moet voor zijn heldenmoed de belooning erlangen, door het in vrede en rust de gelegenheid te geven, zich in de zon der beschaving zoo te ontwikkelen, dat het een hecht bolwerk worde tegen de overheerschende staatkunde van Rusland.

„Uit den tegenwoordigen toestand moet eene schikking voortkomen, die bepaaldelijk de onafhankelijkheid van Turkije waarborgt tegen de heerschzucht van Rusland en de souvereiniteit des Sultans tegen de overheersching van den Czaar. Daarom begint thans eerst in werkelijkheid de gewigtige arbeid van de diplomatie. Daarom heeft men gelijk met te zeggen, dat men altijd onderhandelt. Maar die onderhandelingen kunnen geen dadelijk voldoend gevolg hebben. De diplomatie is krachtig genoeg, om te verhoeden, dat de strijd, die de Aziatische kusten en de boorden van den Donau reeds met bloed bevlekt, ook over het Westen zich uitbreidt; ze is onmagtig om het bloedvergieten in 't Oosten te voorkomen. De oorlog tusschen Rusland en Turkije is nu onvermijdelijk, maar door de ontknooping te bespoedigen, verhaast men misschien het uur van den vrede."

PARIJS 8 November.

Heden heeft men hier de stellige tijding ontvangen van een levendig en ernstig gevecht, dat bij Kalafat heeft plaats gehad. De Russen hebben met 12,000 man de Turken aangevallen. Zij hebben een groot aantal dooden en gekwetsten gehad. De beide legers waren beiden even manmoedig. Men is er krachtig met de bajonet op los gegaan. De Turken hebben echter hunne positie behouden.

Le Pays geeft heden ook verslag van den nederlaag door de Russen in Azië bij Battoun geleden; het Russiesche korps, dat daar slaags was geweest, was 15 à 20,000 man sterk; *Selim Pacha* had hier de stelling ingenomen, die door de Russen verlaten was. Het berigt van dezen nederlaag, reeds vroeger minder gedetailleerd opgegeven, verdient bevestiging; de *Siècle* weêrspreekt het ten stelligste.

Nog is hier in omloop het berigt, dat de Sultan weder den 26 Oct. een wapenstilstand van 14 dagen zou hebben toegezegd, ofschoon men toen te Konstantinopel den aanvang der vijandelijkheden niet kende. — Ook blijft men spreken van de waarschijnlijkheid, dat te Londen een congres zou bijeenkomen, om de Oostersche zaken te regelen.

— 3 pCt. 74,35; $4^{1}/_{2}$ pCt. 100.05; bank 2840; Piem. 93,75; Sp. 45; binnenl. 41; Russ. 94.

BELGIE.

BRUSSEL 7 November.

Heden zijn de Belgische kamers geopend. In de openingsrede wordt hoofdzakelijk gezegd, dat het huwelijk des hertogs *van Brabant* een waarborg is voor het voortbestaan der dynastie en een bewijs van het vertrouwen, dat Europa in de Belgische nationaliteit stelt. De onzijdige staatkunde en welwillendheid, die bij de internationale betrekkingen van Belgie voorzitten, worden dagelijks meer en meer gewaardeerd en verzekeren de handhaving van de goede verstandhouding met alle mogendheden Door de conversie van 3 leeningen is aan den staat eene aanmerkelijke bezuiniging verschaft. Door de nieuwe militaire reorganisatie zijn de middelen van verdediging vermeerderd. Handel en industrie verkeeren in bloeijenden toestand; dit blijkt ook uit de toeneming in de opbrengst der belastingen; terwijl de onderhandelingen betreffende handelstractaten ijverig worden voortgezet. De maatschappij voor de Transatlantische stoomscheepvaart is geconstitueerd. Eene verlaging van invoerregt op grondstoffen zal worden voorgedragen. Maatregelen ter tegemoetkoming van de arbeidende klasse bij de duurte der levensmiddelen zullen worden voorgesteld; ook andere wetsontwerpen zullen worden ingediend. Ten slotte wordt als de gemeenschappelijke taak der regering gesteld, de zorg voor het zedelijk en stoffelijk welzijn des volks en de bevestiging der Belgiesche nationaliteit.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 8 November.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn ingekomen:

de navolgende wets-ontwerpen, als:

1⁰. één tot vaststelling van uitgaven wegens verstrekkingen voor het Departement van Marine, dienst 1853;

2⁰. één tot vaststelling van uitgaven wegens verstrekkingen voor het Departement van Oorlog, dienst 1853;

3⁰. één betrekkelijk het verleenen eener bijdrage aan de Nederlandsche Rhijnspoorweg-maatschappij;

4⁰. twee tot regeling van het muntwezen in Nederlandsch Indië; en

5⁰. één betrekkelijk het verleenen eener bijdrage aan het fonds van het Haarlemmer-meer;

elk van eene memorie van toelichting voorzien.

Deze wets-ontwerpen zijn, alsmede die waarvan de indiening in de vorige bijeenkomst, van 17 October jl., werd gemeld, te weten:

a. dat tot bekrachtiging van den maatregel, genomen bij Kon. besl. van den 15den September 1853, tot aanmoediging van den invoer van granen en andere levensmiddelen;

b. dat tot vaststelling der afzonderlijke begrooting van uitgaven wegens den arbeid der gevangenen over 1854, en tot aanwijzing der middelen tot dekking van die uitgaven; en

c. dat tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het Pensioenfonds voor burg. ambtenaren voor het jaar 1854,

naar de afdeelingen verzonden om te worden onderzocht.

Insgelijks is naar de afdeelingen verzonden een wetsvoorstel, voorgedragen door negen leden der Kamer, tot afschaffing van het tonnegeld, van den accijns op het geslagt, en van het regt op den invoer van alle soort van slagtvee en versch vleesch.

De heer *de Man*, een der voorstellers, heeft kortelijk medegedeeld, welke de aanleiding geweest is tot het doen dezer voordragt, en welke de strekking daarvan is. Die aanleiding heeft bestaan in den tegenwoordigen hoogen prijs der eerste levensmiddelen; de strekking daarvan is om den aanvoer van levensbehoeften aan te moedigen, bij de thans heerschende duurte eenigzins te gemoet te komen, en, zoo de staat der geldmiddelen dit toelaat, tot vermindering van lasten over te gaan. Naar het oordeel der voorstellers is het spoedig genot van zoodanigen maatregel noodig; waarvan het in werking treden op 1 Januarij 1854 door hen wordt voorgedragen.

Onder de verder ingekomen stukken behooren:

1⁰. eene missive van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende berigt eener bij dat collegie ontstane vacature door het overlijden van den raadsheer mr. *A. G. Spoor*, en vergezeld zijnde van eene lijst van aanbeveling van zes candidaten, waarop bij het opmaken der nominatie door de Kamer door haar zou kunnen worden acht geslagen.

Op die lijst zijn gesteld de namen der heeren mrs.:

H. Provó Kluit, burgemeester te Amsterdam, oud lid der Tweede Kamer;

F. F. Karseboom, advocaat-generaal bij het provinciaal geregtshof van Noordholland;

M. Wiardi Beckman, raadsheer in het provinciaal geregtshof van Noordholland;

J. O. de Jong van Beek en Donk, officier van justitie bij de arrondissements-regtbank te Utrecht;

M. J. van Gelein Vitringa, raadsheer bij het provinciaal geregtshof van Gelderland; en

J. D. W. Pape, officier van justitie bij de arrondissements-regtbank te 's Hertogenbosch.

De Kamer heeft bepaald dat nader de dag zal worden vastgesteld, waarop de nominatie zal opgemaakt worden.

2⁰. de geloofsbrieven van het nieuw benoemde lid in het hoofdkiesdistrict Haarlem, den heer *Heemskerk*, die gesteld zijn in handen eener commissie van drie leden, bestaande uit de heeren *van Goltstein*, *Dirks* en *Jespers*, welke later daaromtrent verslag zal uitbrengen;

3⁰. het verslag der Algemeene Rekenkamer omtrent hare werkzaamheden over het dienstjaar 1852, welk verslag ten fine van onderzoek is verzonden naar eene commissie van vijf leden, zijnde de heeren *de Man*, *van Asch van Wijck*, *Hoffman*, *Slicher van Domberg* en *Luyben*.

De commissien van rapporteurs voor de wets-ontwerpen:

1⁰. tot vaststelling van de begrooting der uitgaven voor de Algemeene Landsdrukkerij over 1854;

2⁰. verklarende het algemeen nut van den aanleg van eenen kunstweg van Swichum (provincie Friesland) naar den weg van Warrega naar Goutum en Leeuwarden;

3⁰. tot vereffening van het tekort over het dienstjaar 1848, door de voordeelige sloten van andere dienstjaren;

4⁰. betrekkelijk het XIIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1854; en

5⁰. tot regeling van het West-Indische muntwezen,

hebben hare eindverslagen ter tafel gebragt.

De vergadering heeft bepaald, dat de beraadslagingen over de drie eerste wets-ontwerpen zullen gehouden worden op aanstaanden Donderdag, aan te vangen des voormiddags ten elf ure, en dat die over de beide laatste later zullen worden vastgesteld.

De regering heeft hare antwoorden op de in de afdeelingen der Tweede Kamer gevallen bedenkingen betreffende de staats-begr. voor 1854 algemeen bekend gemaakt.

De beantwoording van hoofdst. I hebben wij bereids gisteren medegedeeld.

Omtrent hoofdst. II wordt door de reg. gezegd, dat zij met de Kamer instemt, dat eene indiening der wet omtrent de zamenstelling van den raad van State noodig zal zijn, en dat zij zich beijveren zal die spoedig bij de Kamer in te dienen. Wat de uitgave betreft van *ƒ* 1033,25 in 1852 voor ridderorden van den Ned. Leeuw, deze is noodzakelijk geweest, om reden in dat jaar, vele buitenlanders tot grootkruizen, kommandeurs en ridders zijn benoemd.

Hoofdst. III (Buitenl. zaken). Ten opzigte der vereenigde missien merkt de regering op, dat zulks is geschied om de bezuinigingswille. Sommige kunnen vereenigd blijven. Omtrent de weinige die nog vereenigd zijn heeft de reg. voorshands nog geen besluit kunnen nemen. — De betrekkingen van 't Hertogdom Limburg tot den Duitschen bond hebben in den laatsten tijd geene verandering ondergaan. — De regering wacht nog het antwoord der Pruissische regering op hare krachtige betogen, om de spoorweglinie van Arnhem naar Oberhausen van weêrszijden omstreeks denzelfden tijd gereed te hebben. De bedoeling der beide partijen was toch, dat zulks in April 1855 zou zijn. — Wat de missiën betreft zoo verzeker[t] de reg., dat, zoo er omtrent eene enkele reden tot bedenking mogt bestaan, men bedacht is daarin te voorzie[n]. Eene missie te Rome thans in te trekken komt der reg. niet doelmatig voor. Wat de vereeniging van de missi[ën] van Rome en Turijn betreft, de reg. is bedacht op de een of andere wijze het gewigt dier zwarigheid te verminderen.

Hoofdst. IV (Justitie). De benoeming van eene Comm[issie] om een ontwerp van wet daar te stellen voor de regte[r]lijke organisatie, heeft haren oorsprong in de omstandigheid, dat een vroeger voorstel van den tegenwoordige[n] minist. van just., en de voorstellen van twee zijner opvolgers, door de Kamer zijn verworpen. Zijn voorstel was toen gebazeerd op bezuiniging, die zijner opvolgers weken van dat beginsel af. De minister achtte het dan 't doelmatigst, om alle deze ontwerpen aan der zakekundige mannen ter beoordeeling te onderwerpen, om er, na rijp overleg, zoodanige grondslagen uit aan te nemen, als hen in 't belang van de openbare veiligheid en regtsbedeeling het meest dienstbaar zoude toeschijnen. Dit is de eenige weg, meent de reg., om tot een gewenschten uitkomst te geraken. — Het wetb. van strafregt heeft enkele wijzigingen noodig. Ook die aan te geven is der Comm[issie] opgedragen. Het tegenwoordig oogenblik toch acht de reg. ongeschikt, om een nieuw ontwerp van strafregt in te ontwerpen.

Hoofdst. V (Binnenl. Zaken). De organieke wetten hebben nog te kort gewerkt, om ze reeds aan eene herziening te onderwerpen. Zoodra de reg. echter bij ondervinding leert, dat wijzigingen noodzakelijk zijn, zal

zij de vereischte voordragten doen. — De regering acht eene wet tot regeling der strafwetgevende magt der waterschapsbesturen, eene regeling van het oppertoezigt des Konings en het toezigt der Staten over de werken, die aan de zorg der waterschapsbesturen zijn toevertrouwd en van waterstaatsbelangen twee of meerdere provinciën gezamentlijk aangaande hoogst noodig. Zij zal daarin zoodra mogelijk voorzien. — Eerstdaags zullen waarschijnlijk op nieuw worden aangeboden de voordragten tot het tot stand brengen van het N. Noordbrabantsche uitwateringskanaal. — De politie op straat-, kunst- en spoorwegen hoopt de reg. spoedig tot eene wettige regeling te brengen. — Ten opzigte het koninklijk besluit betreffende de examina voor studenten, welke de lessen aan eene onzer Hoogescholen wenschen bij te wonen, wordt door de reg. de gansche toedragt der zaak van hare beginselen af aangehaald. Daaruit blijkt, dat de geheel vrije openstelling der reg. als schadelijk voorkwam, en dat er dus moest gekozen worden tusschen een staatsexamen en den toestand van 1815—1845, toen de examina door de lett. professoren aan elke Akademie werden afgenomen. Dit laatste heeft men gemeend gewijzigd te moeten behouden. Het behoort uitsluitend beschouwd te worden als een tijdelijk door den drang der omstandigheden gekozen redmiddel om grooter kwaad te verhoeden, het eenige wat voor dadelijke toepassing vatbaar was. Bij de nog bestaande onzekerheid omtrent het lot der Delftsche Akademie acht de reg. het wenschelijk de kosten der Delftsche Akademie van de Staatsbegr. te houden. — De wet op de visscherij hoopt de reg. spoedig aan eene herziening te onderwerpen. — Eene herziening van de wet op de jagt en visscherij is stellig voorgenomen.

Hoofdst. VI (Herv. Eered.) Hoe ruim de toepassing van het beginsel der afscheiding van Kerk en Staat ook moge gewenscht worden, nimmer toch kan daarbij uit het oog worden verloren, dat het VI. Hoofdst. der Grondwet geene algeheele afscheiding voorschrijft. De teederheid der belangen, welke de voorwerpen dezer grondwettige betrekking uitmaken, eischt niet alleen eene onpartijdige en omzigtige behandeling, maar ook een eigenaardigen werkkring, om het onderling vertrouwen te behartigen. Daarom is een minister voor alle eerediensten niet genoegzaam. Ook de portefeuilles der beide hoofden voor de eeredienst aan andere leden van het kabinet op te dragen komt de regering voortdurend onvoldoende ter voorziening in de behoefte voor. Overigens kan de regering de kerkgenootschappen niet bloot met particul. genootschappen gelijk achten.

Hoofdst. — (R. K. Eered.) Door de medewerking van de hoofden van het R. K. kerkgenootschap is de regering in staat gesteld de uitgehaalde posten *pro memorie* thans in te vullen. Dien ten gevolge wordt nu de begr. van dit Hoofdst. gebragt op *f* 573,329,68½. De 2e afd. is aldaar geraamd: kerkel. bestuur *f* 19,816; seminariën *f* 9000; onveranderlijke competentiën *f* 21,745,51½; kerkleeraars *f* 419,437,67; subsidiën *f* 16,200. Elk der 5 bisschoppen bekomt *f* 2500 's jaarlijks, en hunne secretarissen *f* 400, gezamentlijk bedrag hunner administratiekosten *f* 5316.

Hoofdst. VII (Marine.) De regering heeft het stelsel van de ten vorigen jare benoemde staats-commissie voor Marine aangelegenheden in zooverre gevolgd, dat zij reeds dadelijk een aanvang heeft doen maken met het aanbouwen van 4 zeilschepen met hulpstoomvermogen. In den loop van het volgende jaar kunnen er reeds 2 in dienst worden gesteld. Het geheele stelsel dier comm. echter aan te nemen, acht de regering onraadzaam.

Hoofdst. VIII (Openb. schuld). Opzigtens het overschietende over de rek. van 1851 en 1852, zijnde *f* 2,301,814,50½ zal de regering eerlang een nader voorstel doen. Voor het loopende jaar is het nog niet wel te bepalen welk overschot er zal zijn, en het schijnt niet te verwachten, dat de gunstige afloop van den verkoop der O. Ind. producten van invloed zal zijn op het batig slot aan de schatkist uit te keeren, zoo lang de kosten niet geheel gedekt zullen zijn, vallende op de herstelling der O. I. munt.

Hoofdst. IX. (Financiën). De opheffing van de agenten van 's Rijks schatkist tot betaalmeester heeft plaats gehad in overleg met de commissarissen des Konings in de provinciën. De rijks-advokaten af te schaffen en de pleitbezorging aan gewone advokaten op te dragen, komt de reg. hoogst nadeelig voor de belangen van den staat en zeker uiterst kostbaar voor de schatkist voor. — Ter voldoening aan het deswege geuite verlangen, geeft de reg. een staat van de in de eerste 9 maanden 1853 gebruikte postzegels, waaruit blijkt, dat gedurende dien tijd 91,390 stuks postzegels meer zijn gebruikt als gedurende hetzelfde tijdsbestek in 1852.

Hoofdst. X. (Oorlog.) De minister heeft gezegd, dat eene verhooging van het eindcijfer wenschelijk zou wezen dit sluit echter in geenen deele in, dat hij eene suppletoire begr. zou aanbieden, waarvan in het verslag der Comm. wordt gesproken. Men weet echter niet, wat ten gevolge van den oorlog in het Oosten zal kunnen geboren worden, en mogten dan de omstandigheden eene suppletoire begr. voor oorlog vorderen, dan zal de minister niet aarzelen, om die in te dienen. — Wat de wapening der infanterie betreft: het model geweer is aangenomen en daarvan is een genoegzame voorraad voorhanden. — Er zijn slechts 6 off. bij den grooten staf, die toelagen en fouragiegelden uit 's Rijks schatkist genieten. — Om aan het geuit verlangen te voldoen worden afdrukken overgelegd der bladen Eindhoven en Hillegom van de topographische kaart. De bladen Amsterdam en 's Hage, alsmede Utrecht en Harderwijk volgen eerlang.

Hoofdst. XI. (Koloniën.) Het ligt niet in de bedoeling der reg. om de aanstelling van een vice-president van den Raad van Indië uit te stellen, tot na de invoering van een nieuw regl. op het beleid der regering in Neêrl. Indië. — De reg. zal gaarne medewerken, om eene spoedige regeling van de wets-ontwerpen voor het bestuur der koloniën bevorderlijk te zijn, en wil gaarne het aangevoerde, om de emancipatie kwestie in West-Indië afzonderlijk te behandelen in overweging nemen. — De behandeling der slaven op Suriname is, volgens de getuigenis van het koloniaal bestuur, in geenen deele zoodanig als die door de dagbladen in anonyme artikelen wordt afgeschilderd.

De regering is met de meerderheid eenstemmig van oordeel, dat gewigtige bedenkingen bestaan tegen eene verandering in de heffing der belastingen. De heffing van een income-tax of van eene rentebelasting zou het eenige middel zijn, om vergoeding te vinden voor eene gedeeltelijke afschaffing der accijnsen. Door de maatregelen, welke genomen zijn bij het Konink. besluit van 15 Sept. 1853 heeft zij van hare bezorgdheid doen blijken, en zij vleit zich, dat die maatregelen krachtig zullen bijdragen, om verdere verhooging van den prijs der levensmiddelen te keer te gaan. De tegenwoordige prijzen, een gevolg van omstandigheden buiten haar bereik, moeten ongetwijfeld velen tot bezwaar strekken; maar welke middelen men ook tot leniging mogt willen aanwenden, eene tijdelijke schorsing van de heffing van sommige accijnsen zoude, naar het inzien der regering, niet, althans niet afdoende, daartoe kunnen medewerken. Zulk een maatregel zou het publiek vermogen gevoelig aantasten, en daarbij hoogst waarschijnlijk niet dan misrekening en teleurstelling te weeg brengen. — Wat de ontheffing der belasting op het varkens- en schapenvleesch betreft, men kan niet anders zeggen, dan dat daardoor het oogmerk geenszins is bereikt. — De regering is het met de Kamer volkomen eens, dat een aandrang om uitvoer te belemmeren of die te verbieden geen gehoor mag worden verleend. Een verbod van uitvoer brengt noodzakelijk toch het staken van den invoer met zich. Wie zal zijn product naar een land voeren, van waar hij het, zoo de prijzen soms te laag mogten dalen, niet weder kan terugvoeren, maar waar hij tegen elken prijs verpligt is af te zetten en de kans van groote verliezen loopt? Met leedwezen heeft dan ook de regering de pogingen ontwaard waarvan in deze paragraaf melding wordt gemaakt. Eenige leden wenschen het gering regt op den invoer van vee af te schaffen, vooral ook omdat buitenlandsche veehouders om de vele formaliteiten onze markten op de grenzen slechts weinig bezoeken. Zij moet opmerken, dat de afschaffing het beoogde niet zou te weeg brengen. — De regering heeft bij de Pruissische regering met kracht aangedrongen op de naleving der overeenkomst tot wering van den sluikhandel, dewijl het haar toegeschenen is, dat Pruissen inderdaad niet met klem aan het billijk verlangen deswege voldoet. — De herziening van de wetgeving op het patent acht de regering noodig. Eene verhooging van de tappers patenten zal daarbij ter sprake komen. De regering deelt in de geopperde bedenkingen tegen de loterijen; de opbrengst is echter voor alsnog voor eene geregelde loop der zaken niet te missen.

Bij de memorie van toelichting van het voorstel van den heer *Thorbecke*, ter afschaffing van den accijns op het geslagt enz., ondersteund door de heeren *de Man*, *Storm*, *v. Bosse*, *v. Hoevell*, *Hugenholtz*, *van Heiden*, *v. Eck* en *Reinders*, wordt gewezen op de herziening der Grondwet in 1848; de vermindering der staatsuitgaven na dit tijdperk; de toenemende opbrengst der geldmiddelen, en het vooruitzigt dat in dien gunstigen toestand geene verandering zal worden ondervonden. Men meent, naar luid der voordragt, zonder buitengewone omstandigheden, op eene ruime opbrengst der O. indische geldmiddelen te kunnen rekenen; men meent ook, dat de middelen om in het herstel van het Indiesch muntwezen te voorzien, voorhanden zijn.

De voorstellers berekenen, dat de dienst van 1854 een overschot van vier millioenen zal opleveren, en oordeelen, dat de schatkist, bij den druk van den tegenwoordigen tijd de opoffering *f* 1,650,000, waarop de voorgestelde verminderingen moeten worden geraamd, kan lijden; — verminderingen, gelijk staande met de vermindering der rentelast, welke reeds is, of nog kan worden bewerkt. Zij berekenen, dat de accijns op het geslagt op 10 cents voor elk pond te staan komt. Zij erkennen, dat de behoeftigen daar weinig mede zullen worden gebaat, maar dat een dergelijke ontheffing belangrijk zoude zijn voor de mindere burgerklasse.

Wat de opheffing van het tonnegeld betreft, wordt door de voorstellers aangemerkt, dat deze belasting wel in schijn van de scheepvaart wordt geheven, maar indedaad op den handel drukt, en dat dergelijke opheffing uit dien hoofde niet dan gunstig op den handel zoude kunnen werken.

Als nu zal, ingevolge het reglement van orde der Tweede Kamer, in hare Afdeelingen dienen te worden overwogen, of dit voorstel al of niet een onderwerp van nader onderzoek behoort uitmaken. Van die voorloopige overweging wordt, door te benoemen rapporteurs, een verslag opgemaakt, en in eene openbare zitting uitgebragt.

— In de afd. der Tweede Kamer zijn heden onderzocht de ontwerpen van wet, wegens den invoer der levensmiddelen; nopens den arbeid der gevangenen; betrekkelijk het pensioenfonds van burgerl. ambtenaren en ten opzigte de bijdrage aan de Rijnspoorwegmaatschappij.

UTRECHT 10 November.

Bij dit nommer behoort een Bijvoegsel, bevattende het 1e gedeelte van het verslag der zittingen, waarin is gehandeld over de begrooting.

— Bij besluit van den 7den dezer, heeft Z. M. goedgevonden, in te willigen het verzoek van den 1sten luit. *F. F. Steenberghe*, van het reg. veld-art., om vergunning tot het aannemen en dragen der decoratie van ridder der orde van het Legioen van Eer, hem door Z. M. den Keizer der Franschen geschonken.

— Z. M. heeft bij besluit van den 7den dezer, goedgevonden te benoemen bij het wapen der inf. tot kapt. (bij keuze) den 1. luit. *A. W. P. Weitzel*, van het reg. gren. en jagers, met bepaling, dat hij voor den tijd van 5 jaren zal worden gedetacheerd bij de landmagt in O. I., hebbende het Z. M. alverder behaagd voornoemden kapt te benoemen tot adj. van den heer luit.-gen. jhr. *F. V. A.* ridder *de Stuers*, Z. M. adj. in buitengewone dienst, benoemd kommandant van het leger in Oost-Indië.

— De *Echo Universel* meent te weten, dat de heer *van Reenen* zal afzien van de portef. van binnenl. en benoemd worden tot commissaris des konings in de provincie N. Holland, ter vervanging van den heer *v. Ewijck*. De heer *v. d. Heijm van Duyvendijke* zou als minist. van binnenl. optreden. — Men spreekt ook, zegt gen. blad, van de terugroeping van den heer *Duymaer van Twist*, Gouv. Gen. in O. Indië, en van de benoeming in zijne plaats van den generaal *de Stuers*.

— Door Z. M. is in der tijd het voorstel der commissie ad hoc goedgekeurd, volgens 't welk voorlezingen in eenige dorpen des Vaderlands zullen gehouden worden over den landbouw. Thans is bepaald, dat die lezingen zullen plaats hebben voor *Gelderland* te Voorts, Twello en Brummen door Dr. *Rauwenhof*, voor *Zuid-Holland* te Alphen, Naaldwijk en Oegsgeest door Dr. *Oudemans*, voor *Zeeland* te Hulst, Hontenisse en Axel, door Dr. *v. Geuns*, voor *Utrecht* te Amerongen door Dr. *L. Mulder*.

— De verkiezing van een lid van de 2e Kamer voor Assen, ter vervanging van mr. *L.* graaf *van Heiden Reinestein*, is bepaald op 1 Dec. aanstaande.

— Door Z. M. is de orde van den Eikenkroon verleend aan Dr. *Roux*, sekretaris van de statistieke vereeniging te Marseille, die, aan het statistiesch congres te Brussel deel genomen hebbende, ons land heeft bezocht, om de hospitalen te bezoeken. Te Rotterdam heeft Dr. *Roux* meer bepaald het karakter en den loop der cholera nagegaan.

— Naar wij vernemen, heeft Z. M. ook het beschermheerschap aangenomen van het *metalen kruis* afd. 's Hage. Door alzoo van de verschillende afdeelingen dezen tytel aan te nemen zal Z. M. langzamerhand algemeen beschermheer van het *metalen kruis* in Nederl. zijn.

— In de gemeente St. Anna Muiden (Zeeland) hebben zich beginselen van longziekte onder het vee geopenbaard. Men neemt allen voorzorg, om de verspreiding van het kwaad te voorkomen.

Uit plaatsgebrek zijn wij genoodzaakt, eenige artikelen en advertentiën te verschuiven.

(38) ⁂ Ter kennis van de daarbij belanghebbenden wordt gebragt, dat op Donderdag den 17 November 1853, des namiddags ten *één* ure, ten Stadhuize zal plaats hebben de openbare uitloting van een gedeelte der gevestigde schulden, ten laste der stad Utrecht loopende, alsmede van aandeelen in de negotiatien bij onderlinge vereeniging tot aanbouw van huizen aan de van Wijckskade, alles losbaar in en over 1854.

Utrecht, den 10 November 1853.

De Secretaris der stad Utrecht,
H. G. RöMER.

AANBESTEDING.

(38) ⁂ Op Zaturdag den 26. November 1853, des middags te 12 ure, zal door eene Commissie uit HH. Gedeputeerde Staten, in het bijzijn van den fungerenden Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 8. district, in het Lokaal van het Provinciaal bestuur te Utrecht, in het openbaar worden aanbesteed:

1°. Het twee jarig onderhoud der Wijksche DUIKERSLUIS, liggende in den Lekdijk bij de stad Wijk bij Duurstede.

2°. Het drie jarig onderhoud van den GROOTEN WEG der 2e Klasse N°. 2 van af het dorp de Meern tot de grensscheiding der Provincie, bij de stad Oudewater.

3°. Het vier jarig onderhoud van den GRINDWEG tusschen de stad Utrecht en het dorp Cothen.

Alles ingaande 1 Januarij 1854.

De bestekken, waarnaar deze aanbestedingen geschieden, liggen ter lezing: Te *Utrecht*, ter Griffie van het Provinciaal bestuur, in de Koffijhuizen *de Nieuwe Bak*, *Hollandsche Tuin*, *Fransche Wijnstok*, *Zwarte Arend*, *in het Stations-Koffijhuis* en bij BANNING op het Vreeburg. Te *Vreeswijk* in het Logement bij VAN REENEN. Te *Wijk bij Duurstede* in het Schippershuis.

Nadere inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Heer Fungerenden Hoofd-Ingenieur voornoemd te Utrecht.

Utrecht den 8. November 1853.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
S. VAN HEEMSTRA.
Ter ordonnantie van Dezelven,
C. W. MOORREES.

(38) ⁂ Op morgen Zaturdag den 12 November 1853 s' namiddags ten 5 ure zal in het lokaal van verkoopingen te Utrecht achter St. Pieter in het openbaar worden verkocht:

N. 1. Een WINKELHUIS en erve staande te Utrecht aan de Noordzijde van de Zadelstraat Wijk E. N. 388. — Voorzien van een Voorhuis met Toonbank en Winkelkasten, vijf Beneden en Bovenkamers alle met Kasten en gedeeltelijk met Stookplaatsen, Keuken, Kelders, Zolder en Vliering.

N. 2. Een HUIS en erve staande te Utrecht aan de Westzijde van de Twijestraat Wijk B. N. 167, bestaande in een Voorhuis, vier Beneden en Bovenkamers, Keuken, Plaats, Kelders en Zolder.

N. 3. Vier Woningen staande te Utrecht aan de Oostzijde van het Paddemoes aan de Varkenmarkt Wijk C. N. 706-709.

Breeder bij biljetten en nader onderrigt ten Kantore van den Notaris DUYFJES te Utrecht.

(38) ⁂ Op Woensdag den 16 November 1853, des morgens ten 10 ure, zullen door den Notaris VAN STEIJN, ten huize van de Weduwe HENDRIK FLUIJT, in Middelwijk te Soest, publiek worden geveild en verkocht: TIMMERMANS- en MOLENMAKERS-GEREEDSCHAPPEN, met alles wat daarbij behoort. Tot *f* 5,00 contant; daarboven op dag tot 1° Aug. 1854, met borgstelling; en daags te voren te bezigtigen. *Zegt het voort.*

(37) ⁂ Op Zaturdag den 19. November 1853, 's namiddags ten 1 ure zal in het Lokaal van Verkoopingen te Utrecht, achter St. Pieter in het openbaar worden verkocht:

3 B. 14 R. 90 E. uitmuntend WEILAND, gelegen aan den Bildtschen Straatweg, onder de gemeente Maartensdijk. Te aanvaarden Kermis 1853. Nader onderrigt te bekomen ten Kantore van den Notaris DUYFJES te Utrecht.

HOUTVERKOOPING OP NIEUW AMELISWEERD.

(38) ⁂ Op Maandag den 28 November 1853, des morgens ten 10 ure, van eene aanzienlijke partij zware Eiken- Iepen- Essen- en Populieren BOOMEN, waaronder Iepen, zwaar 2 1/2 voet over kruis, zwaar verplantbaar ESSENSTEK, Elzen en Essen HAKHOUT en drooge TAKKEBOSSEN.

HOUTVERKOOP

(38) aan de Steenebrug te Over Langbroek op Donderdag den 1 December 1853 voormiddags om elf ure.

HOUTVERKOOPING OP OUDWULVEN.

(37) ⁂ De Notaris HERMSEN, gevestigd te Houten, zal op Donderdag den 1. December 1853, des voormiddags ten 9 ure, op het Buitengoed *Oudwulven*, in de gemeente van dien naam, bij Utrecht, publiek verkoopen:

45 zware en gave IEPENBOOMEN, waaronder van 56 duim over 't kruis, en 417 zware en gave SCHIETWILLIGENBOOMEN, waaronder van 55 duim over 't kruis.

Allen staande op voormeld Buitengoed, en kunnende te water naar Utrecht worden vervoerd.

HOUTVERKOOPING OP RIJNAUWEN.

(38) ⁂ De Notaris VAN MARIENHOFF zal op Maandag den 5. December 1853, des voormiddags ten 10 ure, op den Huize *Rijnauwen*, publiek verkoopen: eene groote partij zware gladde Wilgen-, Iepen- en Esschen BOOMEN, circa 100 zware KERSEN-BOOMEN en verscheidene percelen Elzen- en Esschen HAKHOUT en droog BRANDHOUT.

DOOR TOEVAL TE KOOP OF TE HUUR,

(38) ⁂ Een net betimmerd HUIS met Tuin, drie Kamers, groote Alcove, Kelder, Pomp en verdere gemakken, voor eenen civielen prijs. Adres onder L. D met franco brieven bij den Boekhandelaar J. ANGELIER.

TE KOOP

38) ⁂ 128 op stam staande IEPEN BOOMEN, waaronder *zeer zware*; te zien en te bevragen aan de Steenfabriek *Middelwaard* te Vianen bij den Meesterknecht N. DEN UIJL.

(38) ⁂ Men vraagt tegen den maand Mei e. k. voor twee Dames, op een vrolijken stand, een BOVEN- of BENEDENHUIS, met drie Kamers, Keuken, Kelder en Zolder, voor den huurprijs van *f* 200. Adres onder letters A. Z. aan het bureau dezer courant.

(38) ⁂ Tegen 1 Mei 1854 bestaat er gelegenheid tot het *HUREN* van vier ONGEMEUBELEERDE KAMERS, op eene der aanzienlijkste Standen dezer Stad. Adres aan het Bureau dezer Courant. Letter D. Franco.

(38) ⁂ Door vertrek wordt te koop aangeboden voor 120 gulden onder fabrieksprijs: eene zeer schoone, prachtige, krachtvolle toongevende 7 Octaaf Palisander Schuinsnarige PIANINO, echt Fransch, uit eene der voornaamste fabrieken, geheel nieuw, koopprijs *f* 350, wordende voor deugdzaamheid voortdurend gegarandeerd. Te bevragen bij J. W. A VAN IJSENDOORN. Mr. Behanger Voorstraat No. 490 te Utrecht.

WINTERMANTELS.

(38) ⁂ De eerste bezending van WINTERMANTELS geheel uitverkocht hebbende, berigt de ondergeteekende de Dames, een geheel nieuw assortiment van **Wintergoederen,** alsmede fraai nieuw Luijermandsgoed ontvangen te hebben.

M. C. PAS,
Schoutensteeg bij de Ganzenmarkt.

OESTERBERIGT.

(36) ⁂ H. KOENDERS, op de Vischmarkt, heeft weder ontvangen eene lading met Zeeuwsche, Texelsche, Engelsche en frisch gevangen OESTERS, die de grootte hebben van COR-OESTERS, voor een civielen prijs, alsmede Gemarioneerde HARING, Bootmans WINTERHARING, PALING in het Zuur, en gerookte PALING, fijne Engelsche BOKKING, Bergsche ANCHOVISCH fijne Engelsche BIEREN enz.

(38) ⁂ Eene **KEUKENMEID,** die haar vak goed verstaat en bekwaam is in het Kooken, Bakken en Braden, in het vervaardigen van konfituren en gelijen, tusschen de 30 en 40 jaar, van de Prot. Godsdienst, en van goede getuigschriften voorzien, zag zich gaarne zoo spoedig mogelijk weder geplaatst. Te bevragen onder letter H. M. H. bij den Heer V. D. MEULEN, Groefbidder in de Donkerstraat N°. 424; *brieven franco.*

(38) ⁂ De ondergeteekende heeft de eer, bekend te maken, dat hij met den 12. dezer maand zijne POSTWAGENDIENST van Tiel naar Utrecht vice versa zal staken, Hij bedankt zijne vele begunstigers voor het vertrouwen, gedurende 34 jaren genooten.

Tiel. J. T. CAMPAGNE.

Daar de POSTWAGENDIENST van den ondernemer J. T. CAMPAGNE met den 12. dezer gestaakt wordt, zoo neem ik de vrijheid, mijne Postwagen Onderneming aan zijne begunstigers aan te bevelen.

Tiel. P. VAN DER GRIFT.

NB. De goederen te bezorgen bij H. VELAERTS over de Tolsteeg-Barrière te Utrecht.

221e STAATS-LOTERIJ.

Ten Kantore van

S. EN J. VAN LIER, EZ.

is op No. 12475 getrokken

f 10,000

Loten voor de 222 Loterij zijn [illegible] af aanstaande Maandag verkrijgbaar.

(38) ⁂ Bij J. G. BROESE, te Utrecht, (*Oude Gracht bij de Lijnmarkt*), is voorhanden:

Heath's Keepsake for 1854,

The Book of Beauty, id., (*met uitmuntende Gravures*);

Töpfer, *nouveaux Voyages* en zig-zag. *Compleet in één deel.*

(Dit 2e *deel* is even als het 1e van dezen beroemden auteur voorzien van uitmuntende HOUT-GRAVURES, en bevat zijne reis door ZWITSERLAND).

WAARNEMINGEN, gedaan op het Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Nov.	Uren.	Wind-rigting.	Wind- kr.	Barom. bij 0°	Ther. F	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	*Aanmerkingen.*
8	8	no.	0	770,83	44,2		0.93	0	Zwaar bewolkt.
	2	zo.	1	69,31	48,0	+ 3.4	80	0	Id.
	10	nw.	1	68,73	47.8		90	0.2	Betrokken.
9	8	wnw.	1	72,83	41,9		97	0.3	Bijna helder.
	2	nw.	2	73,80	50,4	+ 0.9	67	0	Bewolkt.
	10	wnw.	1	73,89	40,5		94	0	Id.

AMSTERDAM 9 Nov. 1853.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld. . . .	2 1/2 pCt.	61 3/8	61 7/8	61 7/8
dito dito	3 ,,	74 9/16	74 7/8	74 9/16
dito dito	4 ,,	92 7/8	93 3/8	92 1/8
Handelmaatschappij . .	4 1/2 ,,	125		
Oost-Indische Leening	4 ,,	93 1/4		
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en Comp.*	5 pCt.	104 3/8		
Obligat. 1828 en 1829	5 ,,	103 1/2		
Certificat. 1831 & 1833	5 ,,	95 3/8	95 3/4	
Certificaten 1840 . . .	4 ,,	89 1/2	89 5/8	89 1/8
Certificaten bij *Stieglitz*	4 ,,	88 1/4		
dito Adm. te Lond.	4 1/2 ,,	96		
POLEN.				
Aand. 835, fl. 500	*f*	159 3/4		
Obligatien	4 pCt.	82 5/8		
SPANJE.				
Obligatien	1 ,,	21 7/16	21 3/4	21 [illegible]
Binnenl. Schuld . . .	3 ,,	40 7/16	40 15/16	40 [illegible]
Amortisable . . . . , . .		4 13/16		
Bewijzen Coupons		5 3/8	5 1/2	5 [illegible]
OOSTENRIJK.				
Oblig. bij *Goll en Co.*	5 pCt.	83 1/2		
Oblig. Metaliek	5 pCt.	76 1/2	77 1/4	
dito dito N.	5 ,,	90 1/4	90 3/4	90 [illegible]
dito dito La B. . . .	5	90 1/4	90 3/4	90 [illegible]
dito dito	2 1/2 ,,	39 1/8	39 3/4	
BELGIE.				
Certificaten	2 1/2 pCt.	50 3/8		
Certific bij *Rotschild*	2 1/2 ,,	50 1/4	50 5/8	50 1/4
BRAZILIE.				
Geldl. 1824, £ 100 . .	5 pCt.	95 3/4	95 7/8	95 3/4
PORTUGAL.				
Obligatiën	3 pCt.	37 1/8	37 1/2	37 1/8
AMERIKA.				
Peru, Geldleening 1853	4 1/2 pCt.	69 3/4	70	69 3/4
Grenada, Oblig. . . .	2 1/4 pCt.	18 15/16	19 1/4	
Mexico, Obl. 1851 £ 100	3 ,,	23 1/4	24 1/8	
Noord-Amerik Amst. Bank-act.		4 1/16		

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.

Zitting van den Sted. Raad

van Donderdag 27 October 1853.

Tegenwoordig zijn 26 leden. Afwezig de heeren *v. Hoytema* en *Schüller*.

De heer *v. Hoytema* heeft schriftelijk kennis gegeven wegens ongesteldheid de vergadering niet te kunnen bijwonen.

Is ingekomen eene missive van heeren Verzorgers der Technische school, ten geleide van eenen staat van ontvangst en uitgave gedurende de 1ste drie jaren van het bestaan dier inrigting. — Aangenomen voor informatie. — Deze stukken zullen ter secretarie worden nedergelegd, ter inzage voor de leden.

Burgem. en Weth. brengen eene voordragt ter tafel tot verpachting van de invordering der schutgelden te Nieuwersluis. — ter secretarie en de behandeling in eene volgende vergadering.

Ook brengen Burg. en Weth. ter tafel een voordragt om de invordering van de sluisgelden aan de sluis te Vreeswijk, gedurende eenigen tijd bij gaardering te doen plaats hebben. — Ter secretarie, en de behandeling in eene volgende vergadering.

De Comm. belast met het onderzoek naar het voorstel van het Raadslid *v. Asch v. Wijck*, doet verslag bij monde van den heer *v. d. Heuvel*. — De Comm. concludeert, dat de Raad tot eene nieuwe benoeming diende over te gaan. — Ter secretarie, en de behandeling in eene volg. vergadering.

Aan de orde van behandeling is thans de concept sted. begrooting, en wel eerstelijk wat aangaat de algem. beschouwingen.

De heer *Verloren* vindt zich door de ingediende begrooting teleurgesteld. Hij had gemeend, dat er mindere uitgaven en dien ten gevolge mindere belastingen op zouden zijn voorgesteld. Deze begrooting is met eene uitgave van pl. m. f 14,000 vermeerderd, en daarom zijn de opcenten op de belasting op het personeel tot het uiterste punt gebragt van 5 tot 25 centen. Spr. dankt de Comm., dat zij alle krachten heeft ingespannen, om door verminderde uitgaven, de voorgedragen opcenten op het personeel te verminderen en die voor te dragen van 4 tot 20. Doch Spr. is het met de Comm. niet eens, dat er geene mogelijkheid zou bestaan, om met den tegenwoordigen stand van zaken, de uitgaven te bestrijden zonder verhooging der belastingen. De Comm. heeft zelve het middel aan de hand gedaan. Zij heeft voorgesteld, om den post van onvoorziene uitgaven te brengen op f 20,900, en wel om twee redenen. Spr. wil die hier niet wederleggen, doch zal dat bij het art. zelve doen. Echter moet hij aanmerken, dat onder die *onvoorziene* uitgaven dezulken zijn gebragt, die bij de begrooting *voorzien* zijn of *voorzien* kunnen worden, strijdig met het voorschrift van Gedep Staten van 19 Augustus 1852, door welke is vastgesteld, voor welke zaken de onvoorziene uitgaven mogen worden gebezigd, zoodat, wanneer de post van f 20,000 door de Comm. voorgesteld op f 10,000 wordt teruggebragt, als bij de vorige begrooting, men geene verhooging van belasting noodig heeft. Spr. vindt die vermeerdering hoofdzakelijk ook daarom hoogst bedenkelijk, omdat als de Raad de opcenten op het personeel tot het hoogste punt opvoert, geen middel meer overblijft om te vermeerderen, als dit noodig zijn zal. Spr. acht dit dus eene zaak van groote bezorgdheid, en wenscht, dat men bij de discussiën over de uitgaven zoodanige de posten aan zal nemen, dat er geene vermeerdering van lasten behoeft gegeven te worden. Eene verhooging van de opcenten op het personeel treft het meest de middelklasse der ingezetenen, die inderdaad de kern der burgerij uitmaakt, en die dikmaals in de onmogelijkheid is, om het drukkende der belasting op het personeel te verminderen. Op deze, zegt Spr., zou die verhooging dus zeker in dezen tijd knellend drukken.

De heer *Voorduin* zegt, dat hij, telken male als er over rekening of begrooting gehandeld wordt, het gemis van de raadplegingen in Afdeelingen betreurt. *Cijfers* vorderen *schrift*, *mondelinge discussien* zijn daartoe onvoldoende. — Voorstellen tot *vermindering van lasten* voor de burgerij, gegrond op de beschouwingen van het drukkende eener voorgedragen *vermeerdering van lasten*, laten zich beter in de Afdeelingen dan in eene openbare vergadering bepleiten. Hij stemt geheel in met den heer *Verloren*, dat de uitgaven op den voorgedragen begrootingstaat over 1854 bovenmatig zijn opgedreven, en daardoor even bovenmatig, de lasten op nieuw zijn verhoogd, ja, wat de opcenten op het *personeel* betreft, den *uitersten grens* hebben bereikt van 5-25, bij art. 242 der gemeente wet gesteld. Onmiskenbaar is echter de bedoeling des wetgevers, in art. 246 der gem. wet uitgedrukt, dat het bereiken van dien uitersten grens met zich brengt hetzij *vermindering* hetzij *geheele opheffing van belasting op voorwerpen van verbruik*. Bij de nu aangeboden begrooting blijven intusschen alle *belastingen op voorwerpen van verbruik* tot dezelfde hoogte, als tot hiertoe, uitgetrokken. Die belastingen te verminderen in het overgangs tijdperk waarin wij ons bevinden, en derhalve gaande weg de mindere klasse te ontheffen naar mate de meer gegoede meer belast wordt. — Dat had Spr. durven verwachten. Hij vindt er zich in teleurgesteld, ja heeft met leedwezen opgemerkt, hoe door de tegenwoordige voordragt juist de *middenklasse* het meest getroffen wordt. Dien *kern der maatschappij* had hij, met den heer *Verloren*, willen sparen. Vooral zijn er drie uitgaven, die de begrooting telken jare drukken: 1e. *De renten der geldleeningen.* Deze *vaste* post meer beduidend te verminderen door aflossing, is eene aangelegenheid die in het overgangs tijdperk, waarin wij leven, niet genoeg kan aanbevolen worden. 2e. *De armen verzorging.* Moeijelijk is daaraan iets te veranderen, vóór de armenwet het armwezen op vasten voet heeft gebragt. 3e. *De Fabrikaadje.* Met ongeduld ziet men de regeling daarvan te gemoet. Men belooft zich daarvan goede vruchten. De heer *Verloren* wil de opcenten terugbrengen tot 3-15, wat zij voor het loopende jaar 1853 zijn. Niets zal gemakkelijker zijn. Men hebbe dan slechts aan te nemen al de bezuinigingen door de Comm. voorgedragen, en daarenboven af te stemmen de door haar voorgedragen verhooging van den 132e post van *onvoorziene uitgaven*, tot f 2000, en de zaak is gevonden. Maar Spr. wil een stap verder gaan. Hij wil de opcenten op het *personeel* terugbrengen tot hetgeen zij over 1852 waren, tot 2-10, en die beramen, in de plaats van f 44359.57^{5}, op een bedrag van f 17500. Zoo zal, bij de duurte der levensmiddelen, de *middenstand* beduidend worden ontlast. Om dat oogmerk te bereiken, heeft hij, in verband tot de voorstellen der Comm, slechts f 7600 te vinden. Over het jaar 1852 zijn, alleen over het 2e en 3e hoofdstuk, bijna f 29000 minder uitgegeven dan beraamd — dus ongeveer vier malen wat Spr., om zijn oogmerk te bereiken, noodig heeft. Spr. wijst bepaald op de navolgende drie posten; de raming der twee laatsten is zeer onzeker te achten; daarom kiest hij ze bij voorkeur. 1e. *De administratie kosten van 2½ per cent.* Zij zullen verminderen, als de te administreeren som vermindert; van f 175000, zullen die slechts bedragen f 437, en alzoo post 70a der Begrooting met f 750 te verminderen zijn, 2e. voor *onderhoud van stallen, kazernen en kazernementsbehoeften*, wordt onder no. 98, voorgedragen f 7500; alzoo f 3000 *meer* dan ten dezen jare, met vermelding in de memorie van toelichting, dat er over 1854 voor kazernementsbehoefte f 1500 zal noodig zijn, dus f 6000 voor *onderhoud van kazernen en stallen*. Hierop slechts f 4000 toegestaan wordende, zal f 3500 worden uitgezuinigd. 3e. Voor de *inkwartieringskazerne* (no. 128 der begrooting) is, in de laatste jaren slechts f 4000 noodig geweest, en werd steeds f 1700 daarop overgehouden. Van de voorgedragen som tot f 5500, wilde Spr. alzoo f 1500 aftrekken. 4e. Eindelijk wordt het *bruggeld voor de Willemsbrug* op de begr. voor *memorie* uitgetrokken. De Comm. stelt voor, die belasting te behouden. *Bruggeld* is in art. 238 der gem.-wet met *plaatselijke belastingen* gelijk gesteld, doch volgens art. 254 te heffen in evenredigheid van de kosten van aanleg en onderhoud. Die kosten zijn uit de opbrengst nog niet gedekt. Daarvan kan uit de rekeningen blijken. Door die rekeningen gejustificeerd, kan die ontvangst op de begrooting worden uitgetrokken tot f 2000. Langs dien weg nu is de verlangde f 7600 gevonden op eene wijze, die aan den gang der zaken in het minste niet schaadt, en zal eene regtmatig verlangde verligting van lasten, geboren worden.

De heer *v. d. Heuvel* is het *en gros* met de laatste Sprs. eens. Hij gelooft ook, dat de Comm. te regt eenige reductiën heeft voorgesteld, en dat dus de voorgedragene verhooging der opcenten op het personeel niet noodig zijn zal. Voor 1853 is het cijfer verhoogd, omdat het noodig was, maar om nu het cijfer tot aan het maximum te verhoogen, zonder vermindering van andere belastingen, komt Spr. ongeraden voor. Echter zou Spr. het ook niet eens zijn met den laatsten Spr., om weder terug te gaan tot het vorig cijfer.

De heer *Ackersdijck* verlangt de vergadering niet lang bezig te houden bij deze algemeene discussiën. Echter rekent hij zich verpligt te zeggen, waarom hij niet met de vorige Sprs. kan overeenstemmen. Een hunner heeft beweerd, dat de nieuwe wet eene vermindering van belastingen had toegezegd, en dat integendeel telken jare het budget hooger wordt en dus ook de belastingen. Hij vindt hierin eene teleurstelling. Andere spr. en ook de comm., zijn eveneens van de stelling uitgegaan, dat de geheele som der uitgaven te hoog geraamd was. Spr. gelooft niet, dat men zoo onvoorwaardelijk over de slotsom eener begrooting oordeelen kan. — Dat de algemeene uitgaven toenemen, maakt op hem niet dien ongunstigen indruk, welke vorige Sprs. daarvan hebben gevoeld. Utrecht neemt toe in welvaart, en dus dient de begrooting hooger te worden; eveneens wanneer de welvaart afnam, zou het budget telken jare behooren te verminderen. Nu moet men vragen: zijn de uitgaven zoo nuttig, dat, wanneer wij ze nalieten, wij de belangen der burgerij niet zouden behartigen? In dit geval is de begrooting niet te hoog. De voorlaatste spr. heeft gezegd, dat er veel wordt uitgegeven aan 3 voorname posten als: aan schuldelging en renten, aan armen en aan fabriekage; dat op de twee eersten geene bezuinigingen zijn voor te stellen; er blijft dus alleen over de fabriekage. Welnu, het is juist in deze afdeeling, dat, naar het oordeel van den Spr., onderwerpen voorkomen, waarvoor meer behoorde besteed te worden, te weten die ter bevordering van de gezondheid. Dikmaals wordt gezegd: Utrecht is eene gezonde stad. Het is waar, de natuur heeft haar begunstigd; doch de inwoners en de regering hebben zich niet genoeg beijverd, om met de natuur mede te werken. Vroeger hebben wij ondervonden, zegt Spr., dat eene besmettelijke ziekte hier onder de behoeftigen sterker heeft gewoed dan elders. De oorzaken daarvan zijn niet weggenomen. Daarom wenscht Spr. voor dat onderwerp meer te besteden. Men is, zegt hij, tot de overtuiging gekomen, dat de stinkende goten slecht voor de gezondheid waren, en dat ze konden worden weggenomen door overdekte kanalen daar te stellen; waarom wordt dan met dat werk zoo langzaam voortgegaan? Laat ons dus de uitgaven daartoe bestemd eerder verdubbelen. Wanneer door zulke uitgaven Utrecht verbeterd, de gezondheid bevorderd wordt, en de slotsom der begrooting verhoogd, zoo kunnen wij ons met een gerust geweten voorstellen de belangen onzer medeburgers bevorderd te hebben. Wij kunnen dan aan de belastingschuldigen toevoegen: het is in uw eigen belang, dat gij wat meer opbrengt: er zal voor alle standen meer te winnen zijn; men zal genoeglijker en dus liever in deze stad wonen, dan wanneer men die uitgaven naliet en wat minder belasting opbragt. Spr. vindt er dus tot nog toe geen bezwaar in, dat de opcenten op het personeel eenigzins verhoogd worden. Hij vertrouwt ook, dat de meer gegoede en beschaafde burgers die meerdere opbrengst van f 9000 liever zouden opbrengen dan de voordeelen te missen, die daardoor zouden kunnen bereikt worden. Hij wil toch volstrekt niet vooruit loopen, en verlangt zoo zeer als iemand, alle uitgaven, die zonder nadeel kunnen vermijd worden, van de begrooting af te schrappen. Hij komt slechts op tegen een onvoorwaardelijk opzet, om de slotsom der begrooting te verminderen. Er is nog een punt, dat Spr. niet onopgemerkt mag laten, namentlijk de belasting op de Willemsbrug. Spr. wenscht, dat men die toch moge afschaffen; hij kan zich niet verbeelden, dat er nog leden bestaan, die vóór die belasting hunne stem willen verheffen. Die brug is juist voor den handel en het verkeer eene gewigtige zaak. Men bedenke toch, dat men daarover uit het centrum der stad het spoedigst naar den spoorweg kan komen, en dat dus, wanneer die brug er niet lag, de Regering zich gewis verpligt zoude achten zulk een toegang naar het station van den spoorweg te verschaffen. Die brug voldoet aan eene groote behoefte, en nu zal men een zoo onverstandig stelsel aannemen, om, wat men tot bevordering der vlugheid aanwint, aan den anderen kant te belemmeren. Immers, stellen wij eens, dat men voor stads kas eene belasting noodig had, op eene der uitgangen der stad, dan zou men toch het allerlaatst nemen dien uitgang, waar men het meest haast heeft. Men zoude veeleer verkiezen een toegang tot de wandeling, b. v. de Maliebrug; daar heeft men zelden haast, maar niet eene brug die naar den spoorweg leidt. De opbrengst bedraagt daarbij eene kleine som, en van die geringe som moet nog f 350 afgetrokken worden voor den man die de bruggelden ontvangt. Als men daar nu bijrekent de voortdurende onvergenoegdheid, die deze belasting verwekt, en tevens dat de brug 's nachts moet opgehaald blijven, zal men dan nog langer aan die nietige halve centen blijven hangen?

Het is den heer Schuurman voorgekomen, dat de

strekking der voorgestelde begrooting is: vermeerdering van saldo, en dat daartoe de verhooging der opcenten op het personeel nog niet zoozeer wordt vereischt. Waartoe, vraagt Spr., zal die verhooging strekken? enkel en alleen uit vrees dat het saldo anders welligt zoude inkorten — in de memorie van toelichting wordt daarop gewezen — Als men nu het zuiver slot van 185. met 1852 vergelijkt, ja dan ziet men eene vermindering van ruim *f* 8000, waardoor ontstond dit verschil? niet door te korten; het is eene verplaatsing van kapitaal, uit kassa rekening in vaste goederen. — Het aandeel in het gebouw van Kunsten en Wetenschappen is met *f* 3000 en de huizen op de van Wijkskade met *f* 3500 vermeerderd. Men denke dus niet aan teruggang. Wat het voorstel der Comm. betreft, dit heeft dezelfde strekking en Spr. kan zich daarmede dan ook niet geheel vereenigen en evenmin met de door haar voorgestelde heffing der Willemsbrug. Zijn de voorgestelde heffingen noodig? ik geloof het niet, want de Comm. stelt vóór, met het bedrag dier heffingen eene buitengewone aflossing van *f* 3000 en den post van onvoorziene uitgaven te verhoogen, hetgeen toch niet anders wil zeggen, als: wij heffen eene belasting en weten met dat geld geen weg. — Spr. deinst niet terug voor eene verhoogde belasting, maar de noodzakelijkheid daartoe is hem nog niet gebleken en hij vraagt waarom zal men die dan heffen?

De heer *Jongeneel* zegt, dat hij evenzeer als eenig lid van den Raad bezuiniging verlangt en niets hem aangenamer zijn zal, dan, tot het eindcijfer der begrooting gekomen zijnde, de overtuiging verkregen te hebben dat de belasting op de opcenten niet behoeft te worden verhoogd; dat hij bij deze gelegenheid als lid der Comm. de verklaring kan afleggen, dat met de meeste naauwgezetheid iedere post der begrooting is overwogen en ten gevolge van dien op het hoofdstuk van fabrikage belangrijke verminderingen zijn gebragt. Naar zijne bescheidene meening echter wijken de vorige Spr. eenigzins van het standpunt der algemeene beschouwingen der begrooting af. Als lid der Comm. van onderzoek zal hij elk artikel door dezelve aangenomen of gewijzigd verdedigen; hij zal dit echter onbevooroordeeld doen, en verklaart dat hem niets liever zijn zal, dan dat door de discussiën van den Raad helderder licht over sommige artikelen der begrooting voor hem zal opgaan. Mogt dit het geval zijn, dan zal hij tot de eersten behooren, die zelfs tegen de Comm. zal stemmen, in het bewustzijn, dat het hem, der Comm. en den Raad slechts om waarheid te doen is, en aan die waarheid alles zal moeten getoetst kunnen worden. Een en ander zal echter eerst bij de discussiën over de artikelen moeten blijken, terwijl hiervan bij de algemeene beschouwingen op dit oogenblik nog geen sprake zijn kan.

De Voorzitter kan zich zeer wel met de zienswijze van den heer *Ackersdijck* vereenigen. Spr. hecht weinig aan algemeene beschouwingen en aan vergelijking met vroegere jaren, maar meer daaraan, dat men zonder preventie naga, of de uitgaven werkelijk nuttig en noodzakelijk zijn, en wanneer die cijfers door den Raad worden goed bevonden, dan moeten ze door de inkomsten vergoed worden. Spr. heeft herhaaldelijk hooren gewagen van teleurstelling, maar daarvoor zal hij niet terug deinzen. B. en W. rekenen het zich tot pligt de begrooting, zoo als zij die doelmatig oordeelen, aan den Raad te moeten voorstellen. Volgens het begrip van Burg. en Weth. is het beter dat, behoudens eenige gewenschte reductien, b. v. de afschaffing der bruggelden aan de Willemsbrug, de opcenten op het personeel eenige weinige duizenden meer bedragen, want men moet toch eenmaal tot den uitersten grens dier opcenten geraken, en dan is het beter dat men dit op eens doe. Spr. gelooft, dat de toeneming der bevolking en vermeerdering van welvaart dadelijke oorzaken zijn van vermeerdering van uitgaven. Er wordt bijna immer eene vergadering van den Raad gehouden, of er wordt tot vroeger onbekende uitgaven besloten. Spr. herinnert aan de toelage aan de Technische school, aan de kamer van koophandel, aan de meerdere kosten der verkiezingen. Men verlangt eene betere politie, vooral buiten de stad, trottoirs in de Maliebaan, meer uitgestrekte verlichting, en zal men dan, als men dit een of ander wil erlangen, niet verpligt zijn hoogere sommen, voor te stellen? En al zulke uitgaven, ze zijn immers in het belang van de burgerij? Spr. deelt ook in de zienswijze, dat eene algemeene daarstelling van overdekte goten zeer noodzakelijk is voor den gezondheidstoestand. Hij voor zich neemt het zelfs eenigzins als eene beschuldiging aan, dat men met die daarstelling niet krachtiger voortging. Hoe men zich dan ook teleurgesteld moge achten, Burg. en Weth. troosten zich met het denkbeeld, dat zij na naauwgezet onderzoek niets hebben voorgesteld, dan hetgeen in hun oog nuttig en noodig is.

De heer *Walland* deelt hoofdzakelijk in de zienswijze van den Voorzitter. De art. moeten bij de uitkomst een geheel vormen. Door Burg. en Weth. is de voordragt der begrooting ingediend, aan de Comm. waarvan hij lid is, is de last opgedragen om na te gaan of de belasting in het belang der burgerij eene vermeerdering kon erlangen. Het slot van de overwegingen der Comm. is geweest, dat er bij enkele posten eene vermindering bij andere eene verhooging kon worden voorgesteld, om zoo tot de slotsom te komen dat er dit jaar geene verhooging van de opcenten der pers. belast. zou noodig zijn. De Comm. heeft de overtuiging dat het voorgedragene zoo als het door haar gewijzigd is, wat de uitgave betreft, noodig is en daarna moeten dan de ontvangsten geregeld worden.

Thans wordt overgegaan tot de behandeling der afzonderlijke artikelen en wel in de eerste plaats betreffe uitgaven.

Art. 49—54 worden achtereenvolgens aangenomen.

Omtrent n°. 55 meent de heer *Verloren* dat de post voor den opzigter over de buurtwerken hierbij behoort, en niet op art. 85.

De Voorzitter zegt, dat er geene kwestie meer is van buurtwerken daar die geheel ineen zijn gesmolten met de fabricage. Maar de vraag is aanhangig, of men aan het buurtwezen eene nieuwe organisatie zal geven. En wordt het denkbeeld aangenomen van de meerderheid der Comm. *ad hoc*, dan zullen er eenige uitgaven noodig zijn; daarvoor is deze post uitgetrokken.

Omtrent art. 57 maakt de heer *Boer* de opmerking, dat hier eene verhooging van *f* 100 heeft plaats gehad, ter vergoeding aan den ontvanger voor buitengewone zegels, journaal, enz. In de instructie voor den ontvanger wordt gezegd, dat hij geene vergoeding van welken aard ook zal genieten. Spr. acht zich dus door die verhooging bezwaard, en stelt voor dezen post terug te brengen op *f* 27,500. Mogt men dit beschouwen als eene hardheid voor den ontvanger, men kan daar niets anders op zeggen als het bekende *lex dura sed ita scripta*.

Den Voorzitter komt het voor, dat, zoolang het tractement van den ontvanger niet is bepaald, men de gewone vergoedingen moet blijven voldoen. Het zijn geen uitgaven in het belang van den ontvanger, maar het is natuurlijk, dat die intrekking van zulke restitutien van invloed moet zijn op de berekening van het tractement.

In omvraag wordt het voorstel van den heer *Boer* met 16 tegen 10 stemmen aangenomen. Tegen de heeren *v. d. Heuvel*, *Bake*, *v. Hengst*, *Hinlopen*, *Jongeneel*, *v. Dielen*, *Walland*, *v. Beeck Calkoen*, *Kien* en *v. Ittersum*.

Art. 58 en 59 goedgekeurd.

De Burgemeester stelt voor art. 60, als in verband staande met de opcenten voor de pers. belasting, te laten aanstaan.

Art. 61 en 62 goedgekeurd.

Art. 63 wordt door den heer *Verloren* voorgesteld met *f* 50 te verminderen. Dit voorstel wordt niet ondersteund.

Art 64—67 goedgekeurd.

Omtrent art. 68 wordt door den heer *v. Asch v. Wijck*, voorgesteld dezen post, bevattende de uitgaven voor de kermis op deze begrooting over 1854 niet uit te trekken. Spr. wijst er op hoe vroeger eene epidemische ziekte, welke ook thans weder heerscht, juist gedurende de kermis hier op eene verschrikkelijke wijze gewoed heeft. Uit den loop dien de ziekte toen genomen heeft te oordeelen, is het met eenigen grond te verwachten, dat zij in het volgende jaar ook heerschen zal. In dat vooruitzigt komt het den Spr. niet wenschelijk voor de kermis te laten voortgang hebben, omdat dat naar zijne meening de nadeeligste gevolgen voor die ziekte hebben moet. Hij zou daarom wenschen dat er op de begrooting geene uitgaven voor dit onderwerp gevonden werden.

Dit voorstel verwekte eene levendige woordenwisseling. Vele leden achtten het ongeschikt om in dit oogenblik eene zoo belangrijke zaak als het behoud van de kermis onvoorbereid te beslechten. De heer *Boer* gaf ten gevolge van dien zijn voornemen te kennen, om na de behandeling van de begrooting een voorstel te doen, ten einde het onderwerp van de afschaffing der kermis aan eene Comm. tot onderzoek opte dragen.

Het voorstel van den heer *v. Asch v. Wijck* wordt daarop met 23 tegen 3 stemmen verworpen. Voor de heeren *Verloren*, *v. Reede* en *v. Asch v. Wijck*.

Art. 69 zegt de heer *Verloren* is met *f* 200 verhoogd. Volgens de memorie van toelichting is die verhooging voorgesteld voor den marktmeester, als zijnde zijn tractement te gering. Dit is een punt van latere behandeling, en kan, volgens Sprs. meening, nu maar niet zoo voetstoots worden aangenomen.

De Burg. zegt, dat men vroeger ten gevolge eener minder goede regeling bijna geheel onbekend was met de opbrengsten der markt. Nu heeft men een geschikt en zeer werkzaam ambtenaar gevonden. De gansche week is die op verschillende plaatsen bezig, en hij geniet slechts een tractement van *f* 600. Bij den dood van den vorigen marktmeester bestond reeds het voornemen bij Burg en Weth. om het lot van dien nuttigen ambtenaar te verbeteren, en daarom meenden zij zijn tractement nu met *f* 200 verhooging te moeten voorstellen.

De heer *Jongeneel* zegt, dat de zekere overtuiging van de Comm., dat aan het hoofd van het marktwezen een bekwaam ambtenaar staat, die bij ijver, kunde en naauwgezette pligtsbetrachting vereenigt, (welke hef Spr. niet aarzelt aan den heer *A. v. Pesch* toe te kennen), haar niet heeft doen aarzelen eene meerdere bezoldiging van *f* 200 aan dien ambtenaar toe te kennen, en dit artikel er mede te verhoogen. Zij heeft dit met te meer overtuiging gedaan, omdat in het marktwezen te dezer stede nog zeer belangrijke verbeteringen te brengen zijn, waarbij een bekwaam man een hoofdvereischte zijn zal.

Omtrent art. 70 wordt door den heer *van Lier* opgemerkt, dat die post, ofschoon van luttele beteekenis, wat het *cijfer* betreft, niet op de begrooting mag worden geduld, als in evidenten strijd met art. 113 gem.-wet. De ontvanger is belast met de invordering van *alle* de inkomsten en ontvangsten der gemeente en zorgt, dat die behoorlijk geschiede. Spr. stelt derhalve voor, dit art. te doen vervallen.

De voorzitter ziet dien strijd volstrekt niet in, Art. 113 beteekent eenvondig dat eindelijk alles in de kas van den ontvanger moet vloeijen, maer verbiedt het gebruiken van tusschenpersonen niet. Hij merkt op, dat men even goed zou kunnen beweren geen marktmeester noodig te hebben, omdat de ontvanger ook de marktgelden zou moeten innen.

De heer *van den Heuvel* zegt, dat het nieuwe tractement van den ontvanger nog niet vastgesteld zijnde aan dezen ambtenaar niet behoort te worden ontnomen, hetgeen hij tot dusverre regtmatig genoot.

De heer *v. Lier* antwoordt, dat art. 113 een algemeen en gebiedend voorschrift bevat, waarvan, om redenen van billijkheid of convenientie, niet moet worden afgeweken. Daarenboven vindt spr. veel bezwaar in die tusschen-personen, waardoor de verantwoordelijkheid des ontvangers op anderen wordt overgebragt. Onder de vorige wetgeving scheen dit regel, door gebruik en gewoonte als 't ware geijkt; onder de werking der nieuwe gemeente-wet mag zulks geene plaats vinden. Door nu den bestreden post op de begrooting te laten, zou de raad zijn zegel hechten aan iets, wat de wet wraakt. Door den vorigen spr. is de opmerking gemaakt, dat het tractement des ontvangers nog niet is geregeld; spr. ziet volstrektelijk niet in, wat het tractement met de attributen en verpligtingen gemeens heeft, en laatstgemelde zijn bij art. 113 zeer duidelijk omschreven.

In omvraag wordt het voorstel van den heer *v. Lier* met 15 tegen 11 stemmen aangenomen. Tegen de heeren *Both Hendriksen*, *v. Ittersum*, *v. d. Heuvel*, *v. Veersen*, *Bake*, *v. Hengst*, *Hinlopen*, *v. Dielen*, *Walland*, *v. Beeck Calkoen* en *Kien*.

Omtrent art. 71 doet de heer *v. Lier* hetzelfde voorstel.

De heer *Walland* rekent zich verpligt mede te deelen, dat de Comm. ook deze posten overwogen heeft. Zij heeft echter gemeend, dat, dewijl die sommen bij raadsbesluit zijn toegekend, zij het regt niet had de weglating voor te stellen.

De Burg. meent, dat deze kosten volstrekt niet door den ontvanger kunnen gedragen worden. Deze invordering geschiedt door een ouden gepensioneerde; daardoor kost zij weinig. Maar indien de Raad oordeelt, dat zulke wijzen van invordering ongeoorloofd zijn, dan zal het waarschijnlijk wel noodig zijn daarvoor nog een bode aan te stellen, hetgeen aanmerkelijk meer zou kosten.

In omvraag wordt het voorstel van den heer *v. Lier* met 23 tegen 2 stemmen verworpen. Vóór de heeren *Verloren* en *v. Lier*. De heer *Ackersdijck* afwezig.

Art. 72—77 goedgekeurd.

Omtrent art. 78 wordt door den heer *Verloren* opgemerkt, dat deze post met *f* 800 is verhoogd, wegens de invoering van de verordening op de hondsdolheid. Die post staat in verband met de invoering van de wet, welke bij de begrooting is uitgetrokken *voor Memorie* en er komt dus geene verhooging te pas, zoolang die wet niet is of wordt ingevoerd.

De Voorzitter zegt, dat de verordening is afgekondigd, en dat dus de cijfers op de begrooting behooren.

Art. 79 is *f* 500 hooger voorgesteld. De Comm. kan zich daarmede vereenigen, in de hoop, dat de gelden dan ook ten nutte van de plaatselijke nachtwacht zullen strekken.

De Voorzitter zegt, dat door die som nog niet veel verbetering zal verkregen worden. Voor alle buitenwijken zullen daarvoor mogelijk 2 of 3 nachtwachts meer kunnen worden aangesteld, en wat is dat beteekenen? Gedurig worden aan Burg. en Weth. verzoeken ingeleverd, om uitbreiding te geven aan de nachtelijke politie, vooral in de buitenwijken.

Art. 80—84 goedgekeurd.

Art. 85. — Onder dezen post, zegt de heer *Verloren*, behoort de door hem vroeger besproken *f* 400 als toelage voor den opzigter van buurtwerken. Het komt Spr. voor, dat de buurtwerken behooren bij de algemeene fabriekage, doch ze behooren niet onder de tractementen. Acht men eene som van *f* 600 voor den opzigter niet voldoende, dat men ze dan vermeerdere, maar geen toelage geve, daarin vindt Spr. bezwaar.

De heer *Jongeneel* wenscht het woord te voeren over het, zijns inziens, wigtigste hoofdstuk der gansche begrooting, namelijk dat der fabriekage. Er is geen onderwerp, hetwelk tot meer verschillende oordeelvellingen of uiteenloopende beschouwingen aanleiding geeft dan dit hoofdstuk. De meeste hoofdstukken der begrooting toch, kan men bijna tot *zekere* waarheden brengen, en de uitkomst

zulks bewijzen; het hoofdstuk der fabriekage echter is door den aard van het onderwerp slechts tot eene speculatieve waarheid te voeren. Juist deze toestand heeft Spr. het voornemen doen opvatten, om dit hoofdstuk tot een bepaald punt van studie te maken, opdat de Raad ook meerder licht in dezen chaos mogt verkrijgen. Men zal met hem overtuigd zijn, dat het noodzakelijk is, dat er in een onderwerp, dat niet minder dan een vierde der gansche begrooting vraagt, dieper worde doorgedrongen. — Toen een oogenblik te voren de heeren *Boer* en *v. Lier* eene aanmerking maakten op een artikel dat slechts *f* 100 bedroeg, heeft Spr. de naauwgezetheid van den Raad bewonderd, welke dit cijfer tot een ernstig punt van overweging maakte, terwijl uit de stemming bleek, dat de Raad zich met dit cijfer bezwaard achtte en niet vermeende er mede te kunnen instemmen; een zonderling verschijnsel is het echter, op het hoofdstuk van fabriekage glipt men over duizenden heen, als of zij er niet stonden. Is dit een vertrouwen, hetwelk men meent te moeten geven aan den ambtenaar met het opzigt over de fabriekage belast? Hoewel alle vertrouwen hebbende op diens eerlijkheid, vermeent Spr. onpartijdig oordeelende, zooveel vertrouwen aan diens administratief beleid of diepen blik niet te kunnen schenken. Neen, het is een gevolg van dezelfde oorzaak, die hij het vorige jaar in dezen Raad ontwikkelde, de Raad ziet wel tegen de fabriekage, maar ziet er niet in. Door het vertrouwen van de burgerij heeft hij de eer lid van dezen Raad, door dát van den Raad lid der fabriekage, en nu ook lid der Comm. van onderzoek der begrooting te zijn. Als lid van den Raad is het hem te doen met juistheid over de begrooting en de daarin te brengen bezuinigingen te kunnen oordeelen. Als lid der fabriekage heeft hij de begrooting van den Kameraar onderzocht en vergeleken met diens instructiën, doch moet tot zijn leedwezen zeggen, dat er geene de minste overeenstemming te vinden is; dit zou hij door de stukken welke voor hem liggen op vele punten kunnen bewijzen; die begrootingen hebben zijne verwachting zeer teleurgesteld. Volgens billijkheid moet Spr. echter verklaren de rekening van het vorige jaar te hebben onderzocht, en met de kwitantiën vergeleken en is hem uit dat onderzoek gebleken, dat de Kameraar is gedechargeerd. Hij heeft het dientengevolge als lid der Comm. van onderzoek der begrooting noodig geoordeeld aan den Raad ongeveer hetzelfde cijfer te moeten voordragen als het vorige jaar, niet omdat hij de gespecificeerde sommen van dit hoofdstuk goedkeurt in de begrootingen van den Kameraar, maar, omdat het hem gebleken is, dat het cijfer van het vorige jaar in verband staat tot vroegere cijfers en men dus dat bedrag ook dit jaar noodig zoude kunnen hebben. Maar, zal men hem vragen, is er dan geene verandering in dezen toestand te brengen, dan is zijn antwoord: ja! Doch dit zal van het Bestuur moeten uitgaan. Indien de Comm. van fabriekage wezenlijk iets beteekenen zal, is het noodig dat het volgende jaar de begrootingen van den Kameraar een of twee maanden te voren aan haar ter beoordeeling worden ingezonden, opdat zij dan in staat zij met den Kameraar de verschillende cijfers na te gaan, te vergelijken en zich van de juistheid derzelve te vergewissen; dan zullen die begrootingen met vertrouwen aan de Comm. van financiën kunnen worden ingezonden, en bij de discussiën over de begrooting der stad voor elk aangewezen cijfer verdedigers in de Comm. van fabriekage vinden; dan zal het hoofdstuk van fabriekage niet zijn eene verzameling van los daarheen geworpen cijfers, maar even als de andere hoofdstukken, een aan de waarheid getoetst stuk.

De Voorzitter erkent in het algemeen de wenschelijkheid, dat der accurate bouwstoffen voor de begrooting worden ingeleverd. Hij kan zich evenwel niet voorstellen, hoe het mogelijk zou zijn, reeds nu eene specifieke opgave te doen der kosten, welke de fabricage in 1854 zal vereischen. Enkele posten zijn wel bekend, maar natuurlijk blijft er hier veel onvoorzien. Bij de algemeene begrooting behoeft men toch waarlijk ook geen begrooting van ieder afzonderlijk werk te leveren; dat is een punt van later onderzoek. Hij voor zich vindt geen den minsten grond om den kameraar zijne opgaven voor de begrooting in ruwe trekken zoo euvel te duiden. Eene opgave tot in de kleinste détails is niet te leveren; zij zou noodzakelijk eene onwaarheid moeten zijn, want zij zou grootendeels niet dan op fictie kunnen berusten. Hoe wenschelijk dan ook alle accuratesse zij bij het leveren van bouwstoffen voor de begrooting, de post van fabricage zal weinig aan de gewenschte accuratesse kunnen voldoen. Gaarne zullen Burg. en Weth. er toe medewerken, dat de opgaven van den kameraar een volgend jaar eerst door de Comm. van fabricage kunnen worden onderzocht. Voor het overige is dit hoofdst. telken jare het struikelblok geweest, hetwelk spr. voornamelijk toeschrijft aan de moeijelijkheid van het onderwerp. In het algemeen moet Spr. weder wijzen op den grooten omvang der werkzaamheden van den kameraar. Op het oogenblik is bij de Comm. van fabr. de vraag aanhangig hoe deze zaak 't best te regelen. Het is niet de zorg der stads-gebouwen, welke alleen aan den kameraar is opgedragen, maar al had men geen enkel gebouw, dan was er nog een kameraar noodig. Bijna alles wat door particulieren aan den weg wordt getimmerd moet door hem worden gesurveilleerd. Maar om niet te veer af te wijken wil Spr. alleen nog opmerken, dat de regeling der fabricage eene hoogst moeijelijke zaak is, wier verbetering evenwel een punt van onderzoek uitmaakt. Gedurende dien tijd merke men gebreken op; maar men schrijve ze niet ligtvaardig toe aan personen.

De heer *Jongeneel* dringt bij den Raad aan, om, nadat hij zijn gevoelen omtrent de fabriekage ontwikkeld heeft en te kennen gaf hoe onpartijdig hij in zijn oordeel was, thans de *f* 400 op deze afdeel. n°. 85 meer uitgetrokken toe te staan. Veel moet men van ambtenaren kunnen eischen, maar daarentegen beloone men ze goed, vooral dezulken, die men, zoo als bij de fabriekage het geval is, den lof van eerlijkheid niet kan onthouden. Dergelijke betrekkingen zijn verder van eenen hoogst tedderen aard en waaraan eene milde geldelijke belooning moet worden toegekend, om boven alle verzoeking verheven te zijn.

Art. 86 wordt goedgekeurd.

Art. 87. De comm. stelt voor lett. *a* op *f* 11,000, en lett. *b* op *f* 2,700 te brengen.

De Burgemeester wenschte aan dezen post gaarne alle jaar iets meer te besteden, opdat men niet later op eenmaal groote sommen zou moeten aanwijzen om eene algeheele verbetering in de bestrating te verkrijgen. Spr. zou althans gaarne willen verbeteren en b. v. eens bij wijze van proefneming de bestrating zoodanig inrigten, als ze in Amsterdam reeds met het beste gevolg is ingevoerd. Nu is de som van *f* 11,000 reeds zeer lang uitgetrokken geweest, ook toen er veel minder straten waren dan nu. De nieuwe straten, uit bijzondere fondsen aangelegd, beginnen ook al weêr onderhoud te vereischen, en wanneer die nu moeten blijven liggen, zou de aanleg slechts korten tijd van nut zijn geweest. En dan is er nog niet eens sprake van eenige verbetering of nieuwen aanleg. Spr. acht het daarom, in overeenstemming met de Weths. beter, dat men voor de bestrating liever eenige gelden meer mogt stemmen, en vraagt, of het zelfs niet beter en wenschelijker zijn zou, om voor deze nuttige zaak in eens eene som te negociëren.

Den heer *v. d. Heuvel* komt het ook voor, dat het noodige moet gedaan worden; doch het vorige jaar is in de memorie van toelichting door Burg. en Weth. zelven erkend, dat *f* 12,000,— jaarlijks voor de bestrating genoegzaam was en de Raad heeft toen *f* 11,000,— toegestaan. Thans wordt echter *f* 14,000.— gevraagd. Nu is hier ook geene sprake van nieuwe bestrating maar van de gewone herstellingen.

De Voorzitter moet den Raad de verzekering geven, dat, als men niet verder wil gaan dan vorige jaren, en de bestrating alleen in een *redelijken* toestand wenscht te houden, de som van *f* 11,000 genoegzaam is, doch dat men dan ook niet verlangen kan, dat er iets goeds tot stand komen zal.

De heer *Bake* wijst op de kleine straten, die dikmaals zeer slecht bestraat zijn. In andere plaatsen zijn daarin nuttige verbeteringen ingevoerd. Spr. is ook volstrekt niet van meening, dat men nuttige uitgaven moet besparen.

De heer *Ackersdijck* appuijeert de voordragt van Burg. en Weth., en raadt in gemoede aan de som niet te verminderen. Het is niet alleen voor een goed aanzigt, maar, wanneer men de naauwere straten bezoekt, en die dikmaals zoo morsig vindt, dan zal men toch moeten bekennen, dat dit hoogst nadeelig voor de gezondheid van de bewoneren dier stegen is. In andere steden heeft men er zich goed bij bevonden, om de kleine straten ter vermijding van ziekten schoon te houden. Men behoort niet alleen zorg te dragen voor de groote straten, zegt Spr., maar ook voor de stegen.

De heer *Jongeneel* zegt, dat de Comm. de overtuiging had dat het nu gestelde cijfer voor de bestrating voldoende is: zoozeer als iemand wenscht hij eene goede bestrating te bezitten, doch niet ten koste eener hoogere belasting. Eene vergelijking der bestrating van deze stad met die van andere steden kan onze bestrating zeer goed doorstaan.

In omvraag wordt het voorstel der Comm. betreffende let. *a* met 16 tegen 10 stemmen aangenomen. Tegen de heeren *Karsten*, *Kien*, *v. Ittersum*, *Bake*, *Hinlópen*, *Vrolik*, *v. Dielen*, *Ackersdijck*, *v. Beeck Calkoen* en *Nahuys*.

Met het door de Comm voorgestelde cijfer sub let. *b* kunnen Burg. en Weth. zich wel vereenigen. Dit wordt dus zonder omvraag goedgekeurd.

Het uur inmiddels verstreken zijnde, wordt deze zitting gesloten, en verdaagd tot den avond van dien dag, ten 7 uur.

In de avondvergadering waren tegenwoordig 26 leden; afwezig de heer *Schuller*.

Aan de orde is de voortzetting der behandeling van het budget.

Art. 88 wordt goedgekeurd.

Omtrent art. 89 zegt de heer *v. d. Heuvel*, dat hij eenig bezwaar heeft. Het stadsjagt heeft steeds veel te lijden, omdat er geene geschikte of liever geene bewaarplaats voor is. Spr. zou nu wenschen het jagt te verkoopen of er een goede bewaarplaats voor te bezorgen, ten einde de gedurige onkosten te beperken.

De Burg. oordeelt het minder geschikt het jagt te verkoopen, nu er juist onlangs vrij aanmerkelijke onkosten aan zijn gedaan. Zeker zou men thans niet tot het denkbeeld komen een stadsjagt te doen bouwen. Nu het er is, het herhaaldelijk gebruikt wordt, en zelfs tegen betaling aan sommige waterschappen wordt geleend, is er rente.

De heer *Walland* zegt, dat de Comm. meende, dat er in dezen tijd minder behoefte was aan een stadsjagt, dat het vaartuig oud is en dus reparatiekosten voor een groot deel als verloren moeten worden beschouwd.

De heer *v. Ittersum* vraagt of het jagt van dadelijk nut is voor de stad en of er ongerief zou wezen, als men het miste, of men schouwen heeft, waarbij men noodzakelijk zulk een vaartuig moet hebben, en het dus zoude moeten huren, wanneer men het jagt verkocht had?

De Voorzitter antwoordt, dat zeker thans het jagt geene behoefte is, maar dat het afschaffen stellig geene bezuiniging zal geven. Voor schouwen als anderzins zal er wel altijd eene schuit noodig wezen, terwijl de collegieën er prijs op zullen stellen, dat het jagt aanwezig blijft. Veel hangt af van den toestand van 't jagt; daarom vooral zou Burg. liever zien, dat men het jagt thans nog behield, aan Burg. en Weth. bepaaldelijk opdragende, om te onderzoeken, of op den duur het behoud van een stadsjagt nuttig en voordeelig zou wezen.

De heer *Ackersdijck* zou het ligtvaardig vinden, zonder eenig onderzoek thans over eene zaak te beslissen, waaraan nog zekere traditie van eerwaardigheid verbonden is; hij dringt dus aan op de aanneming van des Burg. voorstel.

Met 14 tegen 12 stemmen wordt echter besloten de post op *f* 400 uit te trekken. Tegen de heeren *Kien*, *Hinlopen*, *v. Ittersum*, *v. Hengst*, *v. d. Heuvel*, *Calkoen*, *Ackersdijck*, *Bake*, *Vrolik*, *Karsten*, *v. Dielen* en *v. Cleef*.

Bij art. 90 betoogt de heer *Ackersdijck* op nieuw de noodzakelijkheid, om met de daarstelling van overdekte kanalen in de stad met kracht voort te gaan. Hij beschouwt die kanalen, als zeer bevorderlijk voor de gezondheid en meent dus, dat het pligt is, ze zoodra mogelijk overal te doen leggen; hij stelt daarom voor, dat men dezen post met *f* 9,000 verhooge.

De heer *v. Cleeff* is van oordeel, dat indien het werkelijk verbeteringen geldt, die zijn aan te brengen, men krachtig de handen aan 't werk moet slaan. Sinds korte jaren zijn er proeven genomen met de overdekte kanalen, die naar 't schijnt gunstige uitkomsten hebben gehad. Maar dan ook meende Spr. dat, om iets goeds daar te stellen, deze zaak in zijn geheel geregeld moest worden. Waren de beschikbare gelden niet voldoende, dan zoude het beter zijn bijv. eene negotiatie uit te schrijven. De post thans in behandeling betreft niet alleen de kanalen; ze is *f* 18,000 groot, trekt men er *f* 5,000 af voor andere werken, dan blijft er echter 12 à 13 mille over voor de verbetering der riolen. Dit is weinig, vooral als men in aanmerking neemt, dat juist in de achterbuurten, waar ze het meest noodig zijn, ze nog veel ontbreken. Zijn de kanalen nuttig voor de gezondheid, dan zag Spr. liefst, dat men goed doortaste.

De heer *v. d. Heuvel* keurt de riolen goed als middel om de stad te verfraaijen; hoe meer men ze daarstelle des te aangenamer zal het hem wezen; maar hij is daarom nog niet overtuigd, dat ze voor de gezondheid nuttig zijn. Het gezigt der goten was afzigtelijk, maar ze werden gereinigd; thans echter heeft men eene soort van zinkputten op kleine afstanden, daar blijft het vuile water instaan; Spr. ziet niet in, hoe dat bevorderlijk kan zijn voor de gezondheid. Hij beschouwt het als een werk, om het uiterlijke der stad te verbeteren en als zoodanig schijnt hem de gevraagde som voldoende.

De heer *de Vos* wil gaarne het nut der kanalen erkennen, ofschoon het de vraag is, of de inrigting van de zinkputten nog niet beter ware te maken. Hij oordeelt evenwel, dat het maken der overdekte riolen valt in de termen van art. 141 der gem.-wet; misschien bestaat er een raadsbesluit, dat tot die daarstelling magtigt, hem is zulks echter niet bekend, en hij zal gaarne daaromtrent inlichting ontvangen. Bestaat zoodanig besluit niet, dan behoorde het nog genomen te worden, ten einde na opgave van hetgeen te dien opzigte reeds is verrigt en nog moet worden gedaan, de voortzetting en voltooijing te bevelen, en dan behoorde daarbij tevens opgegeven, hoe ze in te rigten. Men kon dan eene berekening maken, de bestekken konden goedgekeurd worden, en men kon met zekerheid spreken. Thans vraagt men in vago eene som, zonder te weten, hoe en waarvoor ze zal besteed worden. Tot de daarstelling der riolen zou volgens Spr. bepaald een raadsbesluit worden vereischt; bestaat dit niet, dan kan hij tot goedkeuring van dezen post zijne stem niet geven.

De heeren *Bake* en *Vrolik* en de Burg. bespreken nog in 't bijzonder de inrigting der zinkputten, die juist strekken moeten, om allen stank weg te nemen; ze zijn daartoe geschikt: een gedeelte water blijft slechts staan, het vuile daarentegen loopt weg.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat er tweederlij bedenkingen gemaakt zijn tegen zijn voorstel. Een lid beweert, dat de kanalen niet erkend goed zijn, en

wil daarom geene groote som besteden. Is er hieromtrent twijfel, dan moest men de geheele som doen vervallen, of de voorwaarde stellen, dat ze goed moesten worden ingerigt. Eene aanzienlijke som te geven voor eene niet zeker goede zaak is verkeerd. Dat zij de gezondheid zeer bevorderen als zij goed gebouwd worden is boven allen twijfel. Een ander lid wil niet bij 't jaar meerdere uitgaven doen voor de riolen, omdat het beter zijn zoude in eens af door eene negotiatie. Dit zou Spr. nog aangenamer wezen; maar hij herinnert er aan hoe dikwijls *le mieux est l'ennemi du bien*, en vreest, dat men door te veel te willen wel eens niets zoude kunnen verkrijgen.

De heer *Calkoen* zegt, dat veel reeds in deze is gedaan; de meeste wijken zijn met overdekte kanalen voorzien, en ofschoon Spr. niet kan opgeven, wat dit jaar weder met de gevraagde *f* 9000 kan gedaan worden, gelooft hij toch, dat men spoedig genoeg vordert tot het doel, 't geen men zich heeft voorgesteld.

De heer *Karsten* erkent het, dat bij groote verbeteringen, die men wil daarstellen, de zaak krachtig moet worden opgenomen; maar ware ditzelfde ook niet op de bestrating toe te passen geweest? In elk geval zou Spr. eene opgave wenschen van de kosten der geheele afwerking, om daarna over de te nemen maatregelen te kunnen oordeelen.

De heer *v. Lier* vereenigt zich gaarne met de zienswijze van den heer *de Vos* omtrent art. 141 gem.-wet, doch houdt zich overtuigd, dat het dagelijksch bestuur dit wettelijk voorschrift niet zal voorbijzien. Na al hetgeen Spr. heeft gehoord, vermeent hij, de beslissing der vraag omtrent het nut en de doelmatigheid der bedoelde werken aan de mannen van de kunst overlatende, tegen eene verhooging van het cijfer te moeten stemmen.

De heer *Vrolik* geeft te kennen, dat er geene bedenking is gemaakt tegen het goede der nieuwe kanalen, maar dat de vraag geopperd is, of ze voor de gezondheid zoo bevordelijk zijn, dat het alleen daarom verkiesselijk zou zijn, daarvoor thans in eens eene groote som uittegeven, liever dan de uitgave over vele jaren te verdeelen.

De heer *v. d. Heuvel* is nog niet overtuigd, dat de overdekte kanalen voor de gezondheid nuttig zijn. Daarbij zal van de gevraagde som van *f* 17,000 een groot deel overblijven tot daarstelling der kanalen; immers de som is vroeger even hoog geweest, toen er eene verbetering van eene brug onder begrepen was.

De heer *v. Cleeff* doet het voorstel, om het cijfer van dezen post op *f* 7000 te brengen, tot dekking der uitgaven van de voormalige buurtwegen, en burgemeester uit te noodigen om ten aanzien van het overdekken der riolen aan den raad een nader voorstel te doen.

Het amendement van den heer *Ackersdijck* wordt hierop verworpen met 24 tegen 2 stemmen. Vóór stemden de heeren *Kien* en *Ackersdijck*. Het cijfer der Comm. aangenomen met 15 tegen 11 stemmen. Tegen de heeren *Voorduin*, *v. Reede*, *Voswinkel*, *Ackersdijck*, *Bake*, *de Vos*, *Karsten*, *Nahuys*, *v. Lier* en *v. Cleeff*; met het aannemen van het voorstel der Comm. is het voorstel van den heer *v. Cleeff* komen te vervallen.

Bij art. 91 geeft de heer *Schuurman* de opmerking, dat hij in 't bijzonder aanbeveelt eenig toezigt op de noodsluis buiten de Weerd, die in zeer slechten staat is.

De Burg. antwoordt, dat aan het uitvoerend bestuur die slechte staat bekend is; dat men evenwel niet vermeend heeft dien te moeten verbeteren. De noodsluis is toch indertijd daargesteld, toen er groote reparatie was aan de Weerdsluis; ze dient thans alleen om water tegen te houden, en blijkt het, dat zij daarvoor niet meer bruikbaar is, dan kan men altijd een dam leggen. Zelfs is het niet waarschijnlijk dat zij als sluis ooit meer gebruikt zal worden; de vaart toch is, sinds zij is gemaakt, zoozeer in belangrijkheid toegenomen, dat het wel zeker schijnt, dat men, bij nieuwe herstellingen van eenig gewigt aan de groote sluis, toch een anderen hulpwaterweg zou moeten aanwijzen.

De heer *Schuurman* het meerdere of mindere nut der hulpsluis niet willende betoogen, zou liever een volledige dam, dan deze sluis hebben.

Art. 91 en 92 worden goedgekeurd.

Bij art. 93 neemt de heer *v Ittersum* de gelegenheid waar, om eene opmerking te doen; men moet wel is waar bij de behandeling van het budget zich zoo weinig mogelijk van de cijfers verwijderen, die behandeling geeft echter aanleiding om ter sprake te brengen zaken, die men in den loop des jaars heeft opgemerkt en die verandering behoeven. Spr. zegt, dat het hem heeft gespeten, onlangs, zoo groote wanorde op de begraafplaats te hebben gezien, bij gelegenheid der begrafenis van eene der leeraren bij de hervormde gemeente alhier. Hij wil thans niet hebben uitgemaakt, dat de directeur der begraafplaats hiervan alleen de schuld draagt, maar constateert alleen het feit; — terwijl hij wenscht dat in deze verbeteringen mogen worden aangebragt; — het is toch wel reeds genoeg, dat men bij eene begrafenis politie-agenten vraagt, om de orde op de straat te handhaven. — Voor de orde op de begraafplaats dient van Hooger hand gezorgd te worden. Spr. heeft nog een wensch. Het hek der begraafplaats is gesloten; om er te worden toegelaten moet men aanbellen bij den directeur; dit is een groot ongerief, vooral voor den mindere, die dit niet zoo gereedelijk durft en eigelijk voor iedereen die gaarne in stilte en afzondering die plaats betreedt. Hij zou gaarne zien, dat de begraafplaats, al was het maar op zekere uren, voor een ieder werd opengesteld, die de plaats wilde bezoeken, waar zijne betrekkingen of vrienden rusten. De graven der afgestorvenen te bezoeken is ons een droevig maar stichtend genot; daartoe moet de gelegenheid vrij zijn; dit is hier vooral zoo ligt te regelen, daar de opzigter zoo nabij woont.

Art. 93 en 94 worden goedgekeurd.

Bij art. 95 vraagt de heer *v. d. Heuvel* welke bestemming deze som waarschijnlijk zal bekomen.

De Burg. antwoordt, dat er reeds eene aanvrage is gedaan om een subsidie voor het Gebouw voor Kunsten en Wetens., dat er sprake is van het oprigten eener koornbeurs, enz. Voor onvoorziene werken behoorde naar zijne meening altijd eene som van ongeveer *f* 15,000 beschikbaar te zijn om in buitengewone omstandigheden te kunnen gebruiken. De Comm. stelt slechts voor eene vermindering voor openbare werken, en de algemeene onvoorz. uitgaven weder te verhoogen; hoe men die gelden voor onvoorzien wenscht te verdeelen is Spr. 't zelfde, mits ze er zijn, om bij nood te kunnen dienen. Dat er onverwachts geld noodig kan zijn, heeft o. a. de cholera voor eenige jaren bewezen. Daarvan bedroegen toenmaals de kosten ruim *f* 20,000, en niettegenstaande men ook nu weder op de welwillende hulp der medici zou mogen rekenen, zouden, bij een onverhoopt toenemen der ziekte, hare kosten, volgens voorloopige opgaven, ditmaal welligt nog meer bedragen.

De heer *v. d. Heuvel* gelooft, dat het geld voor de toelage aan 't Geb. v. K. en W. en voor eene koornbeurs toch wel niet te vinden zou wezen op dezen post, en ziet dus niet in, waarom die zoo hoog te stellen.

De Burg. zegt huiverig te zijn, zijn standpunt weder te ontwikkelen, omdat hij dikwijls bemerkte, dat het overdreven wordt. Naar zijne overtuiging is het aanbevelenswaard om de saldo's van vroegere jaren te beschouwen als iets buitengewoons en ze daarom voor buitengewone uitgaven te gebruiken; hij acht het daarentegen zeer bedenkelijk van die fondsen in de uitgaven der gewone huishouding te laten wegvloeijen; de vroegere saldo's behooren als buitengewone ontvangsten voor onvoorzien behouden te blijven, zij moeten nimmer voor gewone uitgaven wegvallen.

De heer *v. d. Heuvel* meent, dat de saldo's geene buitengewone ontvangsten zijn; ze zijn meerendeels verkregen door meerdere opbrengst van de accijnsen, dan op de begr. staat uitgetrokken en door bezuiniging op de geraamde uitgaven aangebragt. Waarom zou men nu deze overschotten niet utiliseren voor het volgende jaar? Elk jaar heeft voordeelige saldo's, die men niet afzonderlijk behoeft te houden, maar moet gebruiken.

De Burg. ziet het anders in. Er wordt door toevallige omstandigheden bezuinigd, bijv. doordien er geene kasernering van troepen plaats heeft, omdat er door feesten meerdere opbrengst is van de accijnsen, enz. 't Zijn dus buitengewone ontvangsten, waarop niet te rekenen is, maar die voor buitengewone zaken moeten bewaard worden. Men wachte zich wel, van op een saldo te rekenen als op een vasten post; het loopende dienstjaar zal een zeer gering of geen saldo opleveren.

Met 18 tegen 8 stemmen wordt bepaald de post van art. 95, naar 't voorstel der Comm., op *f* 5,000 te brengen. Tegen de heeren *Kien*, *Boer*, *Hinlopen*, *v. Ittersum*, *Calkoen*, *Ackersdijck*, *Bake* en *Karsten*.

Ook het voorstel der Comm. om den post van art. 96 op *f* 8,000 te brengen wordt aangenomen met 18 tegen 8 stemmen. Tegen de heeren *Kien*, *Hinlopen*, *v. Ittersum*, *Calkoen*, *Bake*, *Karsten*, *Nahuys* en *v. Dielen*.

Art. 97 wordt goedgekeurd.

Art. 98 wenscht de heer *Voorduin* verminderd te zien. Spr. vat het niet, waarom deze som zoo hoog moet wezen. *f* 1,500 zullen, volgens de memorie van toelichting, noodig wezen tot het aanschaffen van kazerneringsbehoeften, en er is *f* 2,900 meer dan over het loopende jaar gevraagd! Maar stel nu dat er *f* 1500 voor noodig zijn, dan blijven er *f* 6,000 alleen over voor onderhoud der gebouwen, enz. Dat is zeer veel, na de nog onlangs gedane verbetering aan verschillende gebouwen bij de komst der artillerie. *f* 4,000 zou meer dan voldoende wezen, volgens Spr.; en hij stelt dus voor, de gevraagde som tot dit cijfer te verminderen.

De Burg. zegt, dat de kazernebehoeften tot die zaken behooren, waarvoor men eene zekere detroyement krijgt; maar dat de behoeften aanhoudend zijn, vooral bij de aanwezigheid van stallen. Verkeerde zuinigheid zou het wezen aan de gebouwen niet het noodig onderhoud te geven; men berekene, dat de Willemskazerne dit jaar veel zal kosten. Reductiën, als de voorgestelde, zijn zeer gewaagd.

De heer *Voorduin* heeft zijn oog op deze zaak bijzonderlijk gevestigd, omdat hem de uitgaaf zoo wisselvallig scheen. De detailbegrooting kende hij echter niet. Dit jaar is er onverwachts *f* 1000 meer noodig geweest door de komst der artillerie; de raad heeft ze dadelijk beschikbaar gesteld. Dit kan altijd geschieden. De raming der uitgaven wenscht spr. te verminderen, om daardoor tot eene reductie der lasten te geraken, als bij de algemeene discussien door hem is voorgedragen.

Het amendement van den heer *Voorduin* wordt verworpen met 21 tegen 5 stemmen. Voor stemden de heeren *Voswinkel*, *Verloren*, *de Vos*, *v. Lier* en *Voorduin*.

Betreffende art. 104 heeft de heer *Karsten* eene bedenking in 't midden te brengen. Hij wil aan de gevraagde *f* 100 verhooging voor 't Gymnasium niet alleen zijne toestemming geven, maar zou iets meer wenschen. Hij acht het eene leemte in het onderwijs, dat het Engelsch aldaar niet wordt onderwezen, daar de kennis dier taal in den tegenwoordigen tijd voor den geletterde eene behoefte is; daarenboven moet men ook in overweging nemen, dat als men goed onderwijs wil hebben, men de leeraren behoorlijk dient te bezoldigen, en toch hebben althans de beide onderste Praeceptoren voor de oude talen *pro rato* te weinig tractement. Zij geven omstreeks 24 uren onderwijs in de week en ontvangen daarvoor ongeveer *f* 1,200, zonder eenige emolumenten, terwijl men een der Lectoren in de nieuwe talen, die slechts 6 uren onderwijs geeft, van 5 op *f* 600 wil brengen. Zoo hij de laatste verhooging goedkeurt, zou hij het tevens billijk achten, dat de voorn. Praeceptoren eene vermeerdering van inkomen ontvingen, te meer, omdat op hen eene veel moeijelijkere taak en eene grootere verantwoordelijkheid rust. Spr. verlangt dus eensdeels uitbreiding van het onderwijs der nieuwere talen, anderdeels verhooging van het traktement der beide laatste Praeceptoren; daartoe stelt Spr. voor den post thans in behandeling met *f* 1,000 te vermeerderen.

De post, met de vermeerdering van *f* 100 voor den lector voor 't Duitsch, wordt goedgekeurd.

Omtrent het voorstel van den heer *Karsten* zegt de heer *v. Asch v. Wijck*, dat men vroeger dikwijls is opgekomen tegen voorstellen, die zoo onverwacht werden gedaan; dat hij meent, dat van heeren curatoren van 't Gymnasium een verzoek tot verhooging moest uitgaan, dat die 't best kunnen oordeelen, wat op de school behoefte is, maar dat die heeren er zeker wel niet tegen zullen hebben, als men hen *f* 1,000 geeft, om daarover te beschikken. Spr. vraagt echter of indien er werkelijk behoefte aan uitbreiding van het onderwijs en traktements verhooging van eenige docenten bestaat, het niet beter ware, een daartoe strekkend voorstel van heeren curatoren af te wachten.

De heer *Ackersdijck* ondersteunt het voorstel van den heer *Karsten*. Hij meent dat deze vergadering geen beter tolk voor de belangen en behoeften van het gymnasium kan verlangen dan den spr., die het voorstel heeft gedaan. De leden zijn ook in het algemeen zoo wel met het gymnasium bekend, dat men niet zeggen kan dat over die instelling onvoorbereid gesproken wordt; en het heeft hem zelfs bevreemd het tegendeel door den vorigen spr. te hooren beweren. Met name is het reeds dikwijls ter sprake gekomen, dat verdienstelijke mannen zich met het eerste onderwijs sedert lang bezig houden, met eene aan hunne taak niet geëvenredigde belooning; — ook dat de zoo nuttige Engelsche taal tot nog toe niet onderwezen wordt. Dat de voorgestelde som dus niet te hoog is en eene zeer nuttige bestemming heeft, kan niet twijfelachtig zijn.

De Burg. maakt geen bezwaar om als lid van het collegie van curatoren mede te deelen, dat voorlang de behoefte aan onderwijs in 't Engelsch aan ons Gymnasium is begrepen, maar dat men tot dusver geene uren heeft kunnen vinden, om dat onderwijs te geven. Hoezeer de traktementen niet hoog zijn, merkt Spr. evenwel op, dat aan de leeraren pensioen wordt verzekerd, hetgeen voorzeker niet mag voorbij gezien worden bij de beoordeeling van het inkomen. Men bedenke tevens, dat bij de vermeerdering van *f* 1,000, er slechts *f* 500 voor traktementsverhooging zal overblijven, indien men *f* 500 stelt voor het onderwijs in 't Engelsch.

De heer *Karsten* licht zijn voorstel nog toe. Hij gelooft dat er in het minste niet getreden wordt in de bevoegdheid van HH. Curatoren, indien de Raad uit eigen beweging meent de som, ten behoeve der inrigting aan hunne zorg toevertrouwd uit te trekken, te moeten verhoogen. Wat betreft de wijze hoe over de voorgestelde som zal beschikt worden, het blijft aan het collegie van Curatoren opgedragen de doelmatige aanwending daarvan zoo te regelen, als hun in het belang van het Gymnasium dienstig zal schijnen, onder nadere goedkeuring van den Raad.

Het voorstel van den heer *Karsten* wordt aangenomen met 15 tegen 11 stemmen. Tegen de heeren *Jongeneel*, *v. Veersen*, *Voorduin*, *v. Ittersum*, *Walland*, *de Vos*, *v. Asch v. Wijck*, *Schuurman*, *Nahuys*, *v. Dielen* en *v. Cleeff*.

Thans wordt in behandeling genomen het voorstel der Comm. om de uitgaven voor de lat. school in haar geheel op de begr. te brengen, en naar aanleiding van art. 238 der gem.-wet ook de ontvangsten der schoolgelden.

Het vervolg in een volgend bijvoegsel.

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.